głos LUDU

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

DZIŚ W NUMERZE:

Sztuka w krzyżackiej twierdzy str. 3

Mniejszość litewska w Polsce str. 4

Czeski film, polska duma str. 5

Olbrachcice 3. spadkowiczem str. 8

WTOREK
12 CZERWCA 2007
NR 67
ROCZNIK LXII
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

...„Olza" z solistką Urszulą Szczepaniak zaprezentował się na frysztackim rynku aż trzykrotnie.

Fot. WŁADYSŁAW OWCZARZY

KONFERENCJA NAUKOWA KONGRESU I KSIĄŻNICY

Źródła kluczem dla historyków

CZ. CIESZYN (kor) – Źródłom jako kluczowi poznania historii poświęcona była konferencja naukowa, którą w sobotę urządził w auli Gimnazjum Polskiego Kongres Polaków w RC i jego Ośrodek Dokumentacyjny. Spotkaniu towarzyszyła promocja najnowszej książki wydanej w edycji „Bibliotheca Tessinensis", *Zaolzie w świetle szyfrogramów polskiej placówki dyplomatycznej w Pradze oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie (1945-1949)* autorstwa historyka Jiřego Friedla.

Książka wydana została w ramach europejskiego zwierciadlanego projektu „Společné prameny – Wspólne źródła" (jest dofinansowany przez Unię Europejską z programu Interreg IIIA „Czechy-Polska"), w którym uczestniczą Ośrodek Dokumentacyjny Kongresu i Książnica Cieszyńska. Jak powiedział prezes Kongresu, **Józef Szymeczek**, projekt jest skierowany m.in. na wspieranie edukacji regionalnej, a jego celem jest prezentowanie źródeł historycznych dotyczących dziejów Śląska Cieszyńskiego. Z kolei dyrektor Książnicy, **Krzysztof Szelong**, poinformował, że we wrześniu w ramach projektu i wspomnianej już edycji ukaże się „Kronika miasta Cieszyna" z pióra wieloletniego burmistrza nadolziańskiego grodu, **Aloisa Kaufmanna**.

O samej książce opowiedział jej autor, J. Friedl z Instytutu Historycznego Czeskiej Akademii Nauk w Pradze. Podziękował on za współpracę szefowi Ośrodka Dokumentacyjnego **Marianowi Steffkowi** i autorowi opracowania graficznego **Kazimierzowi Gajdzicy**. J. Friedl stwierdził, że książka o szyfrogramach między placówką dyplomatyczną w Pradze a polskim MSZ nie jest monografią historyczną, lecz edycją dokumentów, która, ukazując kulisy wydarzeń z lat 1945-1949, może wywrzeć istotny wpływ na stan badań dotyczących stosunków polsko-czeskich na Śląsku Cieszyńskim. Książkę przywitał też obecny na konferencji konsul generalny RC w Katowicach, **Josef Byrtus**. – *Im lepiej znamy historię, tym lepiej możemy współpracować i wystrzegać się błędów z przeszłości* – dodał.

Źródłom jako kluczowi poznania historii poświęcili swoje referaty historycy z Zaolzia, Moraw i Polski. O metodzie tzw. „oral history", czyli „historii mówionej" mówił **Grzegorz Gąsior** z Karwiny, obecnie doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Warszawskiego. **Ciąg dalszy na str. 2**

Multikulturowość zasługuje na wyeksponowanie

...WINA (mro) – „Przenikanie się ...tur, czyli znamy się" – pod takim ...em odbył się w sobotę w Karwinie ... Festiwal Mniejszości Narodowych, ...ry zorganizowały władze miasta, ... komisja ds. mniejszości narodowych oraz Miejski Dom Kultury.

– *Plany festiwalowe udało się nam ...mal w pełni zrealizować. Nie do... tylko „Čučoriętki" z Trzyńca* – powiedziała „GL" **Urszula Kołorz**, ...dynator imprezy z nowomiej...go MDK. W jej ocenie, tegoroczny Festiwal nie ustępował w niczym ...głorocznej prezentacji Polaków, ...waków, Romów i Greków mieszkających w Karwinie. – *Wszystkich 17 ...nik cieszyło się powodzeniem* – do... Niemałym zaskoczeniem dla ...nizatorów była popołudniowa ...ta **Jiřego Paroubka**, lidera ČSSD, ...ry zatrzymywał się nie tylko przy ...kach, ale zamienił parę słów z ...rującym Festiwal na trombicie ...em **Chmielem**. Ten objaśniał mu ...sób gry na tym tradycyjnym instrumencie beskidzkim.

Festiwalowi towarzyszyło także ...anie ojców miasta – prezydenta **Tomáša Hanzela** i jego zastępców **Zbyňka Gajdacza** i **Petra Jurasa** z przedstawicielami mniejszości narodowych: **Michalisem Dulkeridisem** z Gminy Greckiej, **Petrem Liptákiem** z Gminy Słowackiej, **Zygmuntem Stopą** z ZG PZKO, przewodniczącym karwińskiej komisji ds. mniejszości narodowych **Henrykiem Kubienką** oraz konsul ds. Polonii Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie **Grażyną Kostrusiak**. – *Rozmowy toczyły się o współpracy i kontynuowaniu podobnych do Festiwalu imprez* – powiedziała „GL" po spotkaniu konsul Kostrusiak, dodając, iż ubiegłoroczny Festiwal wydawał się jej bardziej bogaty, zaś na tegorocznym przeglądzie jak gdyby bardziej eksponowano grupy romskie i greckie.

W sobotę polską mniejszość reprezentowały zespoły „Oldrzychowice", „Olza" oraz gimnaści z Wędryni. Dopełnieniem były wystawy w siedzibie Biblioteki Regionalnej – wystawa prac Sekcji Kobiet ZG PZKO oraz prac plastycznych nadesłanych na konkurs „Rośniemy razem".

– *Zarówno tu, jak i podczas sprzedaży w stoiskach widoczna była dość słaba frekwencja* – powiedziała **Helena Legowicz** z Oddziału Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie. – *Pomieszał nam szyki strasznie upalny dzień. Nie dopisali rodzice z dziećmi, którzy przy takich okazjach zaopatrują latorośle w literaturę młodzieżową* Na upał zresztą skarżyli się wszyscy, nie tylko występujący na scenie, ale i widzowie. Pojawiało się też pytanie, czy urządzanie co roku takiego festiwalu ma sens i czy nie byłoby lepiej prezentować osiągnięcia mniejszości co dwa lata. Z drugiej strony podkreślano jednak, że Karwina jest jedynym w państwie takim multikulturowym miastem, co niewątpliwie zasługuje na specjalne wyeksponowanie.

Jubileusz na ludowo

OLDRZYCHOWICE (hs) – Uśmiechnięte dzieci to najlepsza wizytówka przedszkola. Te na scenie oldrzychowickiego fojstwa były wyjątkowo uśmiechnięte – ich przedszkole obchodziło w sobotę jubileusz 80-lecia.

Oldrzychowickie przedszkolaki zaprezentowały się jako mali pastuszkowie. Pokazali zebranym zabawy i piosenki, komiczne obrazki sceniczne. Prawdziwą niespodzianką był specyficzny „mietlorz" ze współczesną aranżacją. Zebrani z podziwem oglądali dzielne maluchy, które przygotowały dla nich wcale nie krótki występ. Sukces maluchów to wielka zasługa kierowniczki przedszkola **Janiny Opluštil** oraz nauczycielki **Olgi Bocek**. Muzyczne życzenia dla przedszkola przygotowali chórzyści z bystrzyckich chórów szkolnych „Crescendo" i „Wiolinki", którym przygrywała kapela „Gróniczek". Nie mogło też, oczywiście, zabraknąć na scenie miejscowego zespołu „Oldrzychowice" i najmłodszej „Tyrki".

Z życzeniami kolejnych owocnych lat i nie malejącej liczby dzieci przyjechała w sobotę do Oldrzychowic również konsul RP w Ostrawie **Grażyna Kostrusiak**, reprezentująca ZG Macierzy Szkolnej **Maria Przywara**, dyrektor trzynieckiej podstawówki **Tadeusz Szkucik** oraz przedstawiciele okolicznych przedszkoli. Przedszkolakom życzenia złożyły również dzieci z nieborowskiego przedszkola, które działa pod dyrekcją oldrzychowickiego, oraz uczniowie miejscowej szkoły podstawowej.

Fot. HALINA SIKORA

Małe pastereczki z oldrzychowickiego przedszkola śpiewem uczciły jubileusz swojej placówki.

Złote laury dla »CC«

...ski Chór Mieszany Collegium Can...um powrócił w niedzielę z Austrii ... Międzynarodowego Festiwalu im. ...a Brucknera w Linz ze złotym i ...nym dyplomem.

Pod batutą kierowniczki artystycznej **Haliny Goniewicz-Urbaś** oraz drugiej dyrygent chóru **Danuty Zoń-Ciuk** wystartował w dwu konkursowych kategoriach i został zwycięzcą kategorii B1 – chórów mieszanych bez utworu obowiązkowego. Znalazł się tak w gronie najlepszych chórów festiwalu, które zaproszono do udziału w uroczystym koncercie finałowym i walki o Grand Prix.

(B.N.)

...SKA - wczasy nad morzem
... Kč (10 nocy, wyżywienie, autokar)
...12.7. CK BENFICA
... 558 331 959 www.benfica.cz
GL-339

Pogoda

WTOREK - Zachmurzenie umiarkowane do dużego, możliwe przelotne opady deszczu, burze lub lokalne gradobicia. Temperatura w nocy od 17 do ... st. C, w dzień od 25 do 29 st. C. ŚRODA - Zachmurzenie umiarkowane do dużego, możliwe opady przelotne deszczu i gradobicie. Temperatura w nocy od 18 do 14 st. C, w dzień od ... 28 st. C.

JAK MŁODZIEŻ POLSKICH SZKÓŁ NA ZAOLZIU RADZI SOBIE Z POLSZCZYZNĄ

Czytać i rozumieć

Koordynator języka polskiego praskiego Centrum Badania Wyników Kształcenia CERMAT, **Urszula Drahna**, udostępniła naszej redakcji analizę wyników testów z języka polskiego dla klas 9., które w br. szkolnym odbyły się po raz pierwszy, a udział w nich wzięło 127 uczniów PSP z Trzyńca, Bystrzycy, Jabłonkowa, Mostów, Karwiny, Suchej Górnej i Lutyni Dolnej.

Uczniowie mieli do wykonania 27 zadań, za rozwiązanie których mogli uzyskać maksimum 51 punktów. Pełnej ilości nie udało się jednak osiągnąć żadnemu z uczestników, a statystyczny uczeń uzyskiwał 36 punktów.

Zadania polegały na wskazywaniu jednej właściwej odpowiedzi spośród czterech proponowanych. Badano przede wszystkim umiejętność tzw. czytania ze zrozumieniem, które polega nie tylko na dokładnym przeczytaniu tekstu, ale wymaga także jego interpretacji, wyszukiwania informacji, odczytywania znaczeń konkretnych wyrazów itd.

Prócz tego sprawdzano umiejętność odróżniania opinii od faktów oraz czytania tabelki. Tylko kilka pytań sprawdzało wiadomości typowo encyklopedyczne.

Największą trudność sprawiało uczniom czytanie dłuższych tekstów i wyszukiwanie w nich informacji na wskazany temat. Tutaj dzieci często nie osiągały nawet połowy punktów. Nie rozumiały zawartych w tekście treści, spośród proponowanych odpowiedzi wybierały często te, które zawierały jakiś wyraz obcego pochodzenia lub też odpowiedź całkowicie błędną. Jako przykład może posłużyć odpowiedź na pytanie: *Co przyczyniło się do rozwoju piśmiennictwa w Polsce?* Najczęściej odpowiadano: *Przyjęcie chrześcijaństwa w obrządku wschodnim*. Tymczasem w tekście źródłowym można było przeczytać, że *Polska (...) dostała się w orbitę wpływów kultury zachodniej.*

O wiele lepiej wypadły zadania typowo encyklopedyczne, charakteryzujące się krótkim, jednozdaniowym poleceniem, pytaniem i jednowyrazową odpowiedzią. Natomiast w zadaniu, u którego twórcy oczekiwali bezbłędnych odpowiedzi – odczytaniu tabelki godzin otwarcia biblioteki w Karwinie – zdarzały się pomyłki. **Ciąg dalszy na str. 2**

Tydzień

4 – 10 VI 2007

■ Prezydent USA, George Bush, bawił z wizytą w Republice Czeskiej i Polsce. Z przedstawicielami obu krajów omawiał przede wszystkim sprawę planowanej budowy tarczy antyrakietowej oraz problem zniesienia wiz dla obywateli Czech i Polski.

■ Samolot z czterema lekarzami na pokładzie przewożący organy przeznaczone do transplantacji dla pacjenta w ciężkim stanie wpadł do jeziora Michigam w St. Zjednoczonych. Podczas katastrofy zginęli wszyscy lekarze oraz dwaj piloci.

■ W niemieckim kurorcie Heiligedamm odbył się szczyt przywódców siedmiu najbardziej uprzemysłowionych państw świata i Rosji. Główne tematy obrad to problemy globalizacji świata, ochrona klimatu, pomoc dla najbiedniejszych regionów Afryki oraz sposoby walki z terroryzmem na świecie. Summitowi towarzyszyły wielkie protesty antyglobalistów, doszło do bójek z policją. Są ranni i duże straty materialne.

■ 27-letni Niemiec z zaburzeniami umysłowymi wskoczył do papamobile wiozącego papieża Benedykta XVI podczas audiencji generalnej na placu św. Piotra w Watykanie. Został obezwładniony przez służby porządkowe. Według policji, mężczyzna chciał w ten sposób zwrócić uwagę na własną osobę, ale nie zamierzał skrzywdzić papieża.

■ Minister spraw zagranicznych RC, Karel Schwarzenberg, zapowiedział, że złoży dymisję, jeżeli wicepremier rządu, Jiří Čunek, zostanie oskarżony o korupcję, a pomimo to nie odejdzie z gabinetu.

■ Trzech obywateli Finlandii uczestniczących w wyprawie rybackiej zostało zatrzymanych przez Iran na wodach Zatoki Perskiej. Po intensywnych zabiegach dyplomatycznych zostali po dwóch dniach zwolnieni.

■ Prezydent Rosji, Władimir Putin, oświadczył w rozmowie z prezydentem St. Zjednoczonych, Georgem Bushem, że nie miałby nic przeciwko budowie tarczy antyrakietowej w Azerbejdżanie. Putin zaproponował wspólne użytkowanie dzierżawionej przez Rosję stacji. Warunkiem miałaby być rezygnacja z umieszczenia bazy w Republice Czeskiej i Polsce.

■ Z Przylądka Canaveral na Florydzie wystartował w kierunku międzynarodowej stacji kosmicznej amerykański prom kosmiczny Atlantis z siedmioma astronautami na pokładzie.

■ Irak oskarżył Turcję o bombardowanie baz tureckich Kurdów w północnym Iraku. Według obserwatorów, w tym rejonie operuje również kilka tysięcy żołnierzy tureckich.

■ CIA miała w latach 2003 – 2005 tajne więzienia w Polsce i Rumunii, w których przetrzymywano osoby podejrzane o terroryzm – podała w nowym raporcie Rada Europy. Najwyższe władze tych krajów wiedziały o działaniach CIA. Przedstawiciele Polski i Rumunii zaprzeczyli tym informacjom.

■ Przywódca baskijskich separatystów Arnaldo Otegi został aresztowany przez hiszpańską policję. Do jego uwięzienia doszło trzy dni po tym, jak organizacja ETA ogłosiła zakończenie przymierza.

■ W stolicy Węgier pocałowało się jednocześnie ponad 6400 par, ustanawiając nowy rekord świata w tej kategorii.

■ Polakom nie udało się dotrzymać wyznaczonego przez Ministerstwo Obrony Narodowej na 7 czerwca terminu osiągnięcia gotowości bojowej w Afganistanie. Chodzi głównie o braki w wyposażeniu w sprzęt.

■ Z udziałem ponad 3 mln gejów, lesbijek i ich sympatyków odbył się w brazylijskim Sao Paulo tzw. Marsz Dumy Homoseksualistów. **(M. B.)**

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

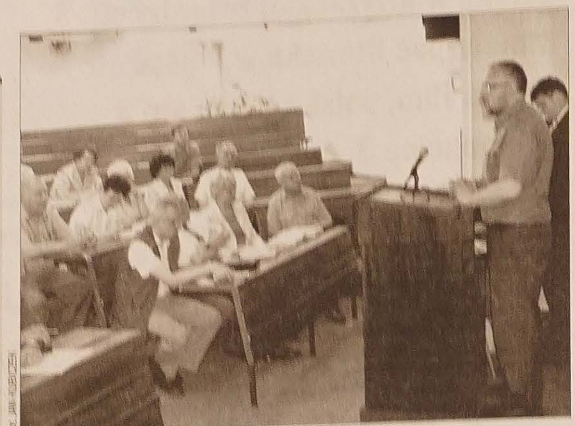

O projekcie „Společné prameny – Wspólne źródła" poinformowali uczestników sobotniej konferencji dyrektor Książnicy Cieszyńskiej, Krzysztof Szelong, i prezes Kongresu Polaków, Józef Szymeczek.

Źródła kluczem...

Dokończenie ze str. 1

Wyjaśnił, że metoda polega na zbieraniu przekazów ustnych, archiwizowaniu rozmów ze świadkami historii. Wspomniał też o kolejnym projekcie, który przy użyciu tej metody wspólnie z Kongresem i Książnicą realizuje Fundacja Ośrodek „Karta" z Polski – „XX wiek na Zaolziu".

Jaromír Kubíček, dyrektor Biblioteki Naukowej w Brnie, wygłosił referat o źródłach, jakimi są gazety i czasopisma, **Tomasz Szyszlak** z Uniwersytetu Wrocławskiego o źródłach dotyczących Śląska Cieszyńskiego w zbiorach Biblioteki im. J. Czekanowskiego i Zakładu Narodowego Ossolińskich we Wrocławiu. Kończący zaś konferencję **Mečislav Borák** z Opawy mówił o źródłach o naszym regionie, znajdujących się w archiwach w Moskwie (chodzi m.in. o materiały II Oddziału Sztabu Generalnego czy organizacji niepodległościowych).

Konferencji towarzyszyła przygotowana przez Ośrodek Dokumentacyjny wystawa poświęcona 60-leciu PZKO.

Nowa przystań

KARWINA (mro) – Miasto szykuje rekonstrukcję, kiedyś ulubionego miejsca wypoczynku mieszkańców, przystani nad jeziorkiem w parku B. Němcovej. Jesienią stare mury przystani zostaną zburzone, a na ich miejscu stanie nowoczesny obiekt. Nowa przystań, wraz z zapleczem socjalnym i restauracją, zostanie otwarta wiosną 2008 r. Powstanie tu też nowe molo, odnowione zostaną drogi i chodniki, instalacja oświetlenia oraz ławeczki.

Moim zdaniem

MARTYNY RADŁOWSKIEJ-…

Leci Punk

W zapchany w więcej niż przesłodzonymi piosenkami polski rynek muzyczny jak tornado wdarła się najnowsza piosenka Lady Pank „Strach się bać" otwierająca dopiero co ukończoną i jubileuszową płytę tego zespołu.

Gdy 25 lat temu Jan Borysewicz, kompozytor, i Andrzej Mogielnicki, autor słów, wypuścili na rynek Lady Pank, dla pokolenia powojennego boomu w Polsce zawiało wolnością. W… trzaskał monopol jednej i nieomylnej, satelity już zaczynały krążyć … wami, a nurty zachodniej kultury nie dawały się tak łatwo spacyfiko… surze. LP śpiewała o kryzysowych narzeczonych, które dały dyla za … wodę, nie poznając smaków kartkowych przemian, stawiała „Zamki … sku" i wyrywała z letargu niewychylania się każdego z osobna, wykrzy… z estrady „Mniej niż zero" – pobudzała do myślenia, krytycznego spoj… wyśmiewała i gorzko podsumowywała kondycję polskiego społeczeń…

Nie inaczej jest z najnowszym krążkiem – indywidualną i obywa… odpowiedzią na to, czym winna, a czym nie powinna być demokracja… globalizacja czy komercjalizacja wpływa na życie normalnego człowie… że w tej grząskiej karuzeli – *coraz trudniej ocalić głowę i odrobinę …* Całość dynamicznie zagrana z błyskotliwą gitarą (gitarami) Jana Bory… cza. Po prostu – sztuka energetyzująca – formą i treścią.

Ćwierć wieku wykasowało ze słownika muzyki rocka nie jednego wy… konawcę. W piątek członkowie zespołu na opolskim rynku będą odbie… „swoją" gwiazdę. Dowód na to, że co prawdziwe, płynące prosto z serca… przemija. Lśni świeżością. Jak „Lady Pank". *radlowska@glos…*

Czytać i rozumieć

Dokończenie ze str. 1

Nienajlepiej wypadło też zadanie polegające na poprawieniu błędów językowych, gdzie można było zauważyć wpływ języka czeskiego. Świadczy o tym np. zdanie wybierane jako poprawna odpowiedź: *Czy nie wiesz, komu należy ten zeszyt?* Bez kłopotów natomiast radzili sobie uczniowie z odczytywaniem intencji … Bezbłędnie wybierali z … możliwości np. zdanie … wahanie rozmówcy.

U. Drabina uważa, że … uczyciele wymagali na … tylko języka polskiego) … dzielnego czytania ze … tekstów oraz rozwijali … uczniów polegające na … macjami, ich analizowa… nywaniu, dbając przy tym … ność językową. – *Tylko … szkoły polskiej na Zaolziu … jednak w specyficznym … może jeszcze tego dokona…* zarazem sama udzielając … – *Chyba warto spróbować … rozumieniem ma przecież … cznym świecie ogromne …*

Talenty polskich szkół

TRZYNIEC (hs) – Motywowanie młodego pokolenia do podjęcia studiów na kierunkach technicznych to cel projektu zatytułowanego *Talent Regionu 2007*. Uczniowie szkół podstawowych i średnich oraz studenci wyższych uczelni są oceniani za reprezentację regionu w olimpiadach z matematyki, fizyki i chemii.

Uroczyste rozdanie wyróżnień odbyło się po raz czwarty w Domu Kultury Trisia w Trzyńcu.

W tym roku na scenie domu kultury stanęło 87 laureatów z całego województwa morawsko-śląskiego. Wśród nich aż 18 uczy się w polskich podstawówkach. Największa liczba olimpijczyków pochodziła z Wędryni, bo aż siódemka. Czwórka zdolnych uczniów reprezentowała Bystrzycę, trójka Czeski Cieszyn, dwójka Jabłonków, po jednym przedstawicielu miały trzynieckie podstawówki.

Głównym realizatorem projektu jest Huta Trzyniecka. *Talent Regionu* jest współfinansowany przez znaczące firmy oraz województwo morawsko-śląskie. Laureaci otrzymali wartościowe nagrody.

Parafii i bibliot…

CZ. CIESZYN (kor) – Rada … miejscowej parafii katolickiej … nić budynek kościoła pw. Naj… go Serca Pana Jezusa. Rada … poniedziałkowym posiedze… znała na ten cel dotację w … 300 tys. Kc z miejskiego fun… woju rezerw. – *Staramy się … o dobry stan zabytków … naszym mieście* – mówi bur… **Slováček**.

Jego zastępca, **Stanisław …ny**, poinformował nas też … Bibliotece Miejskiej. Rada … placówce 70 tys. Kc na w… jej filii w Żukowie Dolnym … komputery i kopiarkę. … dolnożukowska filia mieści … dynku byłej szkoły, który … konstruowało za 7 mln Kc.

Podwyżki tylko tu i ówdzie...

Jeśli wierzyć Czeskiemu Urzędowi Statystycznemu, przeciętna krajowa płaca brutto w pierwszym kwartale br. wynosiła 20,5 tys. Kc, w województwie morawsko-śląskim – 18,4 tys. Kc (w stolicy – 25,9 tys. Kc). Znaczy to, iż w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, nasze płace wzrosły o 7,4 proc. Oczywiście, nie wszystkim rosły po równo.

Skala rozpiętości w otrzymywanych poborach (przy tych samych zawodach) jest znaczna. Wszystko zależy od usytuowania firmy i jej kondycji finansowej. Inaczej wynagradzani są bowiem pracownicy przemysłu energetycznego czy budowlańcy z okolic Pragi, a inaczej z Ostrawy. Ze statystyk wynika też, iż podwyżki doczekali się np. pracownicy Walcowni Blach we Frydku-Mistku. Ubiegłoroczne płace brutto – 20,1 tys. Kc wzrosły tu w tym roku o ponad 5 proc. Więcej zarabiają też pracownicy ČSAD Hawierzów – pensje z dotychczasowych 14-18 tys. Kc wzrosły o 5,1 proc.

Według CUS, nadal najwięcej zarabiają pracownicy resortu techniki obliczeniowej (51 420 Kc/miesięcznie), następnie finansiści (48 554) oraz pracownicy zakładów energetycznych (32 020), najmniej pracownicy zatrudnieni w leśnictwie i rolnictwie (14 666) oraz w usługach i hotelarstwie (15 330).

Nie warto jednak „naszych" pensji porównywać z krajami zachodnimi. Duńczycy zarabiali bowiem w ub. roku przeciętnie (w przeliczeniu na korony) 102 592 Kc miesięcznie, Niemcy – 95 839 Kc, a Anglicy – 95 638 Kc. **(wak)**

Ciekawostki

Najdroższa szabla?

Zdobiona złotem szabla Napoleona, którą Bonaparte miał w czasie zwycięskiej bitwy pod Marengo, została w niedzielę sprzedana na aukcji pamiątek cesarskich w Fontainebleau za 4,8 mln euro. Według organizatorów, domu aukcyjnego Osenat, kwota osiągnięta na aukcji pobiła światowy rekord cen za pamiątkę napoleońską i za egzemplarz broni. Szacunkowa wartość szabli spod Marengo wynosiła 1,2-1,5 mln euro. *Dekorowana złotem głownia ma długość 97 cm i jest łagodnie zakrzywiona, na wzór szabli arabskich, którymi Bonaparte zachwycił się podczas swojej kampanii egipskiej; po powrocie do Francji zlecił wykonanie repliki* – powiedział Jean-Pierre Osenat. Szablę Napoleon podarował swemu bratu w prezencie ślubnym. Pozostała ona w rodzinie, przechodząc z pokolenia na pokolenie. Na aukcję wstawiło ją jej ośmiu współwłaścicieli, bezpośrednich potomków Napoleona, w tym książę Wiktor Napoleon. W 1978 roku uznano ją za francuski skarb narodowy, co oznacza, że nowy właściciel nie będzie mógł wywozić jej z Francji na dłużej niż pół roku – powiedział przed aukcją ekspert ds. okresu cesarstwa Jean-Christophe Chataignier.

Złoty ślub

Czwarte dziecko – z jedenastu z trzech żon sułtana Brunei – 31-letnia księżniczka Hajah Majeedah Nuurul Bolkiah wyszła za mąż. W tradycyjnej malajskiej ceremonii ślubnej uczestniczyły ponad dwa tysiące gości. Ślub był kulminacją dwutygodniowych uroczystości weselnych. Księżniczka poślubiła 32-letniego Khairula Khalila. Panna młoda wystąpiła w tradycyjnej malajskiej złoto-brokatowej sukni i diademie, a pan młody miał za pasem zatknięty, zwyczajem malajskiej arystokracji, tradycyjny kris (malajski sztylet, często o wężykowatej klindze). Państwo młodzi przejechali przez stolicę sułtanatu, Bandar Seri Begawan, złotym rolls-roycem, pozdrawiani przez tysiące ludzi z narodowymi flagami. Księżniczka jest specjalistką ds. rozwoju ekologicznego i pracuje w ministerstwie ds. rozwoju. Jej mąż, z wykształcenia architekt, jest urzędnikiem w kancelarii premiera. 61-letni sułtan Brunei, który jest jednym z najbogatszych ludzi na świecie, w 2005 roku poślubił młodszą od siebie o 33 lata Azrinaz Mazhar Hakim, byłą malezyjską dziennikarkę telewizyjną. Korzenie panującej w sułtanacie Brunei rodziny królewskiej sięgają XV wieku. Od tego czasu na tronie zasiadało 29 sułtanów.

Z plantacji w niebiosa

Dwie Chinki – w wieku 99 i 104 lat – spełniły marzenie swego życia: przeleciały się balonem – poda… wała chińska prasa. Stare… kobiet mieszkających w p… Syczuan, Yang Zhanghui i … Nie Qinglian, które całe życ… wały przy uprawie herbaty, … się w Księdze rekordów G… jako najbardziej leciwe pas… lonu. Półgodzinną podróż … dla obu starszych pań zor… wała w celach reklamowych … firma z Syczuanu produkuj… batę. Nie kierowała się wyłą… wspaniałym wiekiem … przez obie Chinki. Wzięto pod … ją także ich doskonałą form… ną, która może sugerować, … chińskiej herbaty, to zwyczaj … niający długowieczność i … Balon wzbił się tylko na wys… 50 metrów nad centralnym pl… Czengdu, ale dla obu kobiet … spędziły życie pochylając się … krzewami herbaty, była to ok… aby popatrzeć na świat z gó…

XXI MIĘDZYNARODOWE BIENNALE EKSLIBRISU WSPÓŁCZESNEGO W MALBORKU

Sztuka w krzyżackiej twierdzy

Malbork, znana m.in. z Sienkiewiczowskich „Krzyżaków", pochodząca z XIII wieku siedziba zakonu krzyżackiego przyciąga przez cały rok tłumy zwiedzających. W pierwszy weekend czerwca do malborskiego zamku przybyli ponadto najznamienitsi graficy i kolekcjonerzy z całego świata, by uczestniczyć w ogłoszeniu wyników XXI Międzynarodowego Biennale Ekslibrisu Współczesnego – Malbork 2007 oraz otwarciu wystawy zakwalifikowanych do prezentacji miniaturowych arcydzieł.

Organizator biennale – Muzeum Zamkowe – wpisane zostało w 2000 r. na Światową Listę Federacji Międzynarodowych Towarzystw Miłośników Ekslibrisu. Historia biennale sięga 1963 r., kiedy ówczesny dyrektor muzeum **Henryk Raczyniewski** ogłosił konkurs na ekslibris dla nowo powstałej biblioteki zamkowej, który przerodził się następnie w prezentację najwybitniejszych twórców polskich i zagranicznych w tej dziedzinie. W narodziny i koncepcję międzynarodowego biennale ogromny wkład wniósł **Wojciech Jakubowski**, wybitny artysta grafik, a począwszy od I Biennale Ekslibrisu także ich komisarz.

Już samo zakwalifikowanie prac na wystawę jest dla artystów ogromną nobilitacją oraz szansą zaistnienia na forum międzynarodowym. W bieżącej edycji z ponad tysiąca nadesłanych prac jury wybrało i zakwalifikowało na wystawę niespełna połowę ekslibrisów 162 autorów z całego świata. Chodzi przede wszystkim o prace wykonane szlachetnymi technikami graficznymi. Tradycyjnie zostaną one zaszeregowane do Kolekcji Ekslibrisu Współczesnego Muzeum Zamkowego w Malborku, która liczy już ok. 20 tys. prac. Są to ekslibrisy autorów pochodzących głównie z krajów środkowo- i wschodnioeuropejskich: Słowacji, RC, Rosji, Ukrainy, Litwy, Bułgarii i oczywiście Polski, ale też z Niemiec, Holandii, Włoch, Japonii, Francji, Chin, Austrii, Argentyny, Hiszpanii, Węgier, Szwecji, Finlandii, Grecji, Estonii, Belgii, Jugosławii, Hong Kongu, Urugwaju, Kolumbii i in.

W tegorocznej edycji na wystawie obejrzeć można było prace 16 Czechów, w tym ekslibrisy zaolziańskiego artysty **Zbyszka Kubeczki** i ostrawskiego grafika **Jiřego Neuwirtha**, oraz 40 Polaków. Zwyciężył **Zuri Borovitzki** z Rosji, drugą nagrodę przyznano **Ivanowi Rusachekowi** z Białorusi, a trzecią **Shigeki Tomurze** z Japonii. Wśród wyróżnionych medalami honorowymi znalazł się m.in. zwycięzca jubileuszowego XX Biennale **Jiří Brázda** z RC.

W br. Biennale towarzyszy wystawa mezzotint **Włodzimierza Kotkowskiego**, przewodniczącego jury i znakomitego grafika. Od 1990 r. Biennale towarzyszą Międzynarodowe Zjazdy Kolekcjonerów i Artystów Ekslibrisu. Prestiż malborskich biennale podnosi samo miejsce – ponad 700 lat liczący zamek, który jest wyjątkowej urody i klasy zabytkowej. W 1997 roku wpisany został na Światową Listę Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. (o)

Fot. WŁADYSŁAW OWCZARZY

Wojciech Jakubowski, czołowy artysta grafik i organizator malborskich biennale składa autograf w katalogu.

SYSTEMATYCZNY WZROST FORMY PZŚ »HUTNIK«

Srebrny medal w silnej konkurencji

W grudniu ub. roku Polski Zespół Śpiewaczy „Hutnik" z Trzyńca zdobył na praskim konkursowym festiwalu pieśni adwentowych i bożonarodzeniowych brązową strefę. Kierownictwo i członkowie chóru uznali ten wynik za wielki sukces, który szybko przyjdzie im powtórzyć. Udało się. W sobotę 9 czerwca, w Międzynarodowym Konkursie Chórów „Mundi Cantat & Mundi Cantat Superior" w Ołomuńcu chórzyści wyśpiewali strefę srebrną i zdobyli srebrny medal.

– *Chór zaśpiewał wspaniale, wzniósł się na szczyty swoich możliwości* – komentował wynik dyrygent i kierownik artystyczny zespołu, **Cezary Drzewiecki**. – *Był znakomicie skoncentrowany.*

Konkurs odbywał się w ramach XXXV Międzynarodowego Festiwalu Chóralnego i zgromadził ponad 90 zespołów z całego świata (w festiwalu brało udział ponad 120 chórów). Występujący w kategorii dojrzałych chórów mieszanych „Hutnik" zdobył 78 punktów na sto możliwych. Nieco lepszy, ale też ostatecznie sklasyfikowany w strefie srebrnej, okazał się Akademicki Chór „Harmonia" z filii UŚ w Cieszynie. Poza konkurencją był natomiast Chór Mieszany z Taboru w Słowenii, który jako jedyny zdobył złoto.

„Hutnik" bardzo starannie przygotowywał się do występu. Zorganizował kilka wyjazdowych zgrupowań, a dwa tygodnie przed konkursem dał koncert w kościele katolickim w Jabłonkowie, podczas którego zaśpiewał również pieśni konkursowe: J. Gawlasa „Listeczku lipowy" i „A nie ta ptaszyna", S. Wiechowicza „Wedle tego Jędrzejeczka", B. Piękiela „Magnum nomen Domini", G. G. Gorczyckiego „Laetatus sum" i J. Świdra „Alleluja".

– *Zdaje się, że idziemy w dobrym kierunku* – skwitował ostatni okres działalności zespołu jego prezes Jan Hławiczka. – *To dobrze rokuje przed planowanym na lipiec cyklem koncertów w Poznaniu i Berlinie.* (k)

Oldboya

FELIETON WŁADYSŁAWA SIKORY

Skąd się wziął »zbójnik«?

Wzięło mnie młode wspominanie. Szedł ongi spór, skąd wywiódł się popularny taniec zbójnicki nad Olzą: z Bocanowic czy z dolniackiej Lutyni? Pamiętam, mówiono o tym w domu, że Wilhelm Słowiaczek (lub Słowioczek) z Kapsią z Nowiny odtwarzali na scenie w strażnicy taniec zbójnicki, który Wilhelm gdzieś tam pod Tatrami podpatrzył. Klecono powojenny koncert inauguracyjny, narodowy. Kartując swą powieść „Za ... idę" trafiam na ss. 164 i 165. Szczytem miał być taniec, ... – niech się świat zawali – zadziwimy sie na to! A jak się ...? Coś tam przypomniał stary student orłowski, zaś ... z Nowiny próbował figur, jedno z drugim dano do ... zbierać po dziedzinie ćwilichowe koszule, nogawice i kierpce: zbójnik pierwszy nad Olzą! Sala całkiem wypełniła, bo coś tu się działo i wiązało koniec z końcem, a właściwie z początkiem „A hej! – W murowanej piwnicy tańcowali zbójnicy..." Taniec następnie trafił z bo... SMP do akurat założonego chóru „Gorol". ... zbójnika oglądaliśmy na estradzie Dnia Górnika w Karwinie, tańczyli chłopcy z Datyni, z późniejszym ... Tadkiem Błanikiem. Taniec zawędrował znad Olzy do zespołu „Śląsk" i z nim szedł przez świat i oceany, z zespołami tatrzańskimi wszedł do filmu o Janosiku.

Porywały zwłaszcza jego pierwiastki wyczynowe, na przykład skoki przez zbójnickie obuszki – ciupagi. Pamiętam, tańczyliśmy go w wojsku opodal Pilzna z podtatrzańskim tragarzem piwa na „Teryho Chatę", z Kubisem ze „Štirby", który potem pozostał w Czechach, niejako bohater słynnego filmu o czeskiej wsi, Marian Labuda. Dziś, po wielu latach, nawet wspomnienia bolą z wysiłku. Gdzieś tam w papierach rodzinnych zachowało się zdjęcie jabłonkowskiego zespołu spod „Brygady Kulturalnej" w Piaście.

Teraz czytam w „Pamiętniku szalonej gospodyni" Katarzyny Zimmerer („Książki w Tygodniku Powszechnym" – 15 IV 2007), iż choreografię tańca zbójnickiego wymyślił w 1910 roku niejaki Połomski, naczelnik nowotarskiego gniazda Towarzystwa Gimnastycznego Sokół z okazji pięćsetnej rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Razem z dalszymi Podhalanami wędrował potem za chlebem, przed I wojną zawadził o Spisz, następnie o Beskid Sądecki i Niski, skąd w ramach Akcji „Wisła" wygnano Łemków w Olsztyńskie (bawiąc raz w Olsztynie natrafiłem na audycję ukraińską na fali Polskiego Radia). W ten sposób moje wyobrażenie tańca zbójnickiego nadal się dopełnia i ciągle zaskakuje. Taki on jakiś nadzwyczajny.

Fot. ELŻBIETA MYSZKA

W czasie drugiego dnia DKS-u wystąpiła grupa Saskie Bractwo z kabaretem „Kopciuszek".

PIĄTEK I SOBOTA POD ZNAKIEM DNI KULTURY STUDENCKIEJ

Impreza młodych

BYSTRZYCA (em) – Szósta edycja Dni Kultury Studenckiej, sztandarowej imprezy Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, odbyła się w piątek i sobotę w bystrzyckim Domu PZKO.

Piątkowe koncerty przyciągnęły wiele osób. Wystąpiły m.in. zespoły Akurat, Café Industrial i Apatheia. – *Pierwszego dnia przyszło około 400 ludzi, a więc bardzo dużo* – powiedział **Leszek Cimała**, jeden z organizatorów DKS. – *Było też wyjątkowo dużo osób z Polski, najprawdopodobniej przyciągnął ich występ zespołu Akurat.*

Sobotnia część imprezy odbyła się w zdecydowanie bardziej kameralnej atmosferze – uczestników było bowiem niewielu. Rozpoczęto od prelekcji pt. „Pod żaglami Zawiszy". Dwaj uczestnicy żeglarsko–turystycznej wyprawy harcerskiej opowiedzieli o rejsie statkiem „Zawisza Czarny" z Francji do Polski. Następnie wystąpił kabaret „Saskie Bractwo" z Cieszyna z przedstawieniem *Kopciuszek*. Zaplanowany występ dwóch innych kabaretów nie odbył się z powodu choroby w jednym wypadku i niespodziewanego wyjazdu – w drugim. W dalszej części imprezy wystąpił zespół „Matěj + Kouby", odbył się seans bębenków afrykańskich, a wieczorem – prelekcja o wyprawie do Turcji Wschodniej oraz pokaz filmów amatorskich.

Ciekawy pierwotnie program drugiego dnia DKS–u trochę się rozmył z powodu nieobecności dwóch grup teatralnych oraz niezbyt sprawnej organizacji. Inicjatorom kibicujemy jednak na dalsze lata, bo impreza na pewno jest tego warta i miejmy nadzieję, że w przyszłym roku przyciągnie więcej osób, nie tylko na pierwszy, koncertowy dzień.

Sezon festynów rozpoczęty

BŁĘDOWICE (s) – Co prawda dzieci ciągle ubywa, liczba klas maleje i niektóre polskie szkoły są zagrożone, lecz koła Macierzy Szkolnej i grona pedagogiczne nie upadają na duchu i nawiązując do wiekowej zaolziańskiej tradycji, w dalszym ciągu organizują festyny szkolne.

Kolejny ich sezon już trwa. Jako jedna z pierwszych w ub. sobotę swój festyn urządziła Polska Szkoła Podstawowa w Hawierzowie Błędowicach. Gościny udzieliło jej w ogrodzie swej Zborówki Miejscowe Koło PZKO.

Jak co roku interesujący i atrakcyjny program dzieci wykonały przed kompletem publiczności. Nas poza tym usatysfakcjonował i szczególnie zaciekawił błędowicki fenomen. Otóż ze zgiełku na festynowej murawie bez trudu dało się wyłowić fragmenty mowy czeskiej i języka polskiego bez lokalnych naleciałości gwarowych. O ile obecność obywateli polskich raczej nie powinna już dziwić, to osoby czeskojęzyczne na polskim festynie trudno uznać za zjawisko całkiem normalne. – *To małżeństwa mieszane* – wyjaśniono nam. Jak miło było słuchać, kiedy kilkuletni brzdąc do jednego z rodziców zwracał się po polsku, do drugiego zaś odzywał się w pięknym języku czeskim...

Kto wie, może tu jest szansa na zaludnienie polskich szkół? Wszystko w rękach dyrektorów i nauczycieli tych zakładów, czy zdołają swymi ambitnymi programami dydaktyczno-wychowawczymi i zajęciami pozalekcyjnymi, które poszerzają horyzonty intelektualne i sprawnościowe, wygrać rywalizację o uczniów z rodzin czesko-polskich.

Fot. KAZIMIERZ SANTARIUS

Przez estradę i murawę w ogrodzie błędowickiej Zborówki przewinęli się wszyscy przedszkolacy i uczniowie, którzy wychowują się i zdobywają wiedzę w Polskiej Szkole Podstawowej w Błędowicach. Większość układów ruchowych, tanecznych i gimnastycznych wyćwiczyli pod wprawnym, fachowym okiem nauczycielek (m.in. Dagmar Owczarzy, Jolanty Tomiczek, Elżbiety Czerner, Danuty Kuli), ale autorami dwóch numerów byli sami 7-klasiści oraz uczennice z klas 8. i 9. Na zdjęciu zabawa z poduszkami dzieci z klas 1 – 5.

grosz do grosza

To i owo o bankomatach

Bankomat, po angielsku zwany ATM (Automatic Teller Machine), to urządzanie o stosunkowo krótkiej historii. Jego początki sięgają bowiem lat 60. ubiegłego wieku. W roku 1969 powstał w USA prototyp urządzenia działającego na karty z paskiem magnetycznym. Zostało ono uroczyście udostępnione klientom nowojorskiego oddziału Chemical Bank 3 września 1969 roku. Wcześniej coś w rodzaju bankomatu zainstalowano już także w Zurychu. Urządzenie było jednak mocno niedoskonałe, podobno wyrzucało pieniądze za każdym razem, kiedy opodal przejeżdżał tramwaj... Pierwsze bankomaty wzbudzały wielkie zainteresowanie mediów i zwykłych klientów. Dla osób odwiedzających Nowy Jork obejrzenie bankomatu było żelaznym elementem każdej wycieczki po mieście. W latach 70. emocje opadły, powstały pierwsze bankomaty produkowane seryjnie. Były to już urządzenia drugiej generacji, znacznie doskonalsze od tych budowanych pod koniec lat 60. Bankomaty szybko upowszechniły się i znalazły gorących zwolenników zarówno w Stanach Zjednoczonych, jak i w Europie Zachodniej. A później także u nas.

Fot. MAREK SANTARIUS

Warto wiedzieć jednak, że pierwszym twórcą idei bankomatu był już w latach 30. ub. wieku pewien amerykański wynalazca. Stworzył on m.in. elektromechaniczne urządzenie, pozwalające na automatyczne dokonywanie operacji finansowych. W sumie zarejestrował 20 patentów związanych z budową urządzenia o nazwie Bankmatic. Udało mu się nawet przekonać The National City Bank of New York, dzisiejszy Citibank, aby wypróbował przydatność nowego urządzenia. Jednak po trwającym 6 miesięcy teście bank stwierdził, że nie widzi zapotrzebowania na tego rodzaju nowinki techniczne. W ten sposób idea bankomatu pojawiła się i zgasła prawie w tym samym momencie, 10 lat przed pojawieniem się pierwszych nowoczesnych kart płatniczych.

W Republice Czeskiej działa obecnie niespełna 3100 bankomatów. Są to bankomaty wchodzące w skład czterech sieci. Największą posiada Czeska Kasa Oszczędności – Česká spořitelna. Drugą co do wielkości jest sieć Global Payments Europe, do której podłączone są bankomaty wszystkich pozostałych banków. Trzecia sieć jest własnością spółki Euronet Worldwide, która zarządza bankomatami na całym świecie. Ostatnia sieć należy do spółki First Data, która w naszym kraju ma ponad sto bankomatów. Z prowadzeniem bankomatów wiążą się niewątpliwe koszty, nowe bankomaty mimo to wyrastają jak grzyby po deszczu. W dużych ośrodkach handlowo-usługowych można znaleźć nawet trzy bankomaty różnych banków ustawione tuż obok siebie. Bankomat po prostu musi zarabiać, zaś najwięcej zarabia wtedy, gdy po pieniądze przychodzą do niego „obcy", czyli klienci innych banków.

A jak tanio pobrać gotówkę z bankomatu? Trudne to, ale możliwe. Trzeba tylko dobrze i na bieżąco orientować się w ofercie poszczególnych banków. O niemały wstrząs cenowy postarał się w maju br. Czechosłowacki Bank Handlowy (ČSOB), który podniósł opłaty dla swoich klientów za pobieranie pieniędzy z jego bankomatów o koronę – do 6 koron, zaś opłaty za pobieranie pieniędzy z innych bankomatów do 30 koron. Inne banki, z małymi wyjątkami, poszły w jego ślady. Chodzi o największą podwyżkę opłat w ciągu ostatnich 5 lat.

A oto przegląd opłat, które trzeba uiścić, pobierając gotówkę z niektórych bankomatów z wykorzystaniem karty debetowej (dane w koronach):

BANK	Bankomaty własne	Bankomaty ČSOB	Pozostałe bankomaty
Citibank	0-15	0-15	0-15
Česká spořitelna	6	25+0,5%	25+0,5%
ČSOB	6	6	30
eBanka	6,90	6,90/29,90	6,90/29,90
GE Money Bank	0-15	35	35
Komerční banka	0-6	39	39
Oberbank	5	5	25
Poštovní spořitelna	5	5	25
Raiffeisenbank	19	19	19
Volksbank	2,50	5	25
Živnostenská banka	0-5	30	30

Z bankomatów korzysta coraz więcej osób, wielu z nas nie wyobraża sobie, że mogłoby ich zabraknąć. Oto kilka rad, jak dokonywać wypłat bezpiecznie.

1. **Jeżeli tylko to możliwe, korzystaj ze znanych ci bankomatów**. Wtedy łatwiej zauważysz ewentualne zmiany, jakie zaszły w wyglądzie urządzenia. Jeśli zauważysz coś podejrzanego, poinformuj bank lub policję.
2. **Dokładnie sprawdzaj, czy do bankomatu nie są dołączone od zewnątrz żadne (nawet najmniejsze) urządzenia**. Jeśli widzisz podejrzanie wyglądający element, zrezygnuj w wypłaty i zgłoś swoje obawy do banku.
3. **Dokładnie przyglądaj się otoczeniu bankomatu**, jeśli zobaczysz coś podejrzanego, zrezygnuj z wypłaty i poszukaj innego bankomatu.
4. **Nigdy nie korzystaj** przy bankomacie z pomocy nieznanych ci osób.
5. **Kiedy wprowadzasz kod PIN, zawsze zasłaniaj klawiaturę ręką**, i to w taki sposób, by nie można go było odczytać z żadnej strony. Naucz się wprowadzać PIN automatycznie, bez patrzenia na klawisze.
6. **Ogranicz wypłaty dokonywane w nocy** i po zapadnięciu zmroku.
7. **Kontroluj na bieżąco stan swojego konta**, jeśli zauważysz transakcje, których nie dokonałeś, natychmiast informuj o tym bank i zastrzeż swoją kartę.

HENRYKA BITTMAR

SUWALSZCZYZNA – TRUDNA HISTORIA POGRANICZA

Mniejszość litewska w Polsce

Mniejszość litewska w Polsce zamieszkuje zwarcie na północno–wschodnim krańcu kraju – Suwalszczyźnie. Według ostatniego spisu ludności, liczba Litwinów w Polsce wynosi 5,8 tys. Zamieszkują w większości na zwartym obszarze obejmującym ok. 50 wsi w gminach Puńsk i Sejny. W Puńsku stanowią oni około 80 proc. mieszkańców. Suwalszyzna to region szczególny, a jednym z miejsc, w którym widać to najwyraźniej, są Sejny – miejscowość, gdzie historycznie spotykały się i nadal spotykają różne narodowości, tradycje i religie. Od lat sąsiadują tu ze sobą Polacy i Litwini. Nie zawsze to sąsiedztwo było łatwe. Mieszkają tu do dziś staroobrzędowcy (odłam prawosławia), przed wojną żyła w Sejnach duża społeczność żydowska.

»Mała Litwa«

Mniejszość litewska odznacza się wysokim stopniem świadomości narodowej. Na Suwalszczyźnie panuje specyficzne poczucie pozostawania obywatelami „Małej Litwy" ze stolicą w Puńsku. Prężnie działają litewskie organizacje społeczne. Najdłużej – od 1992 roku – działa Stowarzyszenie Litwinów w Polsce, przekształcone z Litewskiego Towarzystwa Społeczno–Kulturalnego. Stowarzyszenie zajmuje się sprawami kultury, oświaty, ochrony zabytków oraz działalnością wydawniczą. Inne organizacje to np. Wspólnota Litwinów w Polsce i działające w jego ramach Stowarzyszenie Młodzieży Litewskiej. Język litewski jest nauczany w 17 placówkach, do których chodzi ok. 730 uczniów. Mniejszość litewska jako jedyna w Polsce używa języka ojczystego do nauczania prawie wszystkich przedmiotów w szkole. Szkolnictwo z litewskim językiem nauczania zlokalizowane jest w województwie suwalskim. W gminie Puńsk jest pięć szkół podstawowych z litewskim jęz. wykładowym, na terenie gminy Sejny są dwie takie szkoły. W Puńsku działa także jedyne w Polsce litewskie Liceum Ogólnokształcące. Poza tym w kilku szkołach podstawowych na terenie gminy i miasta Sejny oraz w Suwałkach język litewski jest wykładany jako przedmiot nadobowiązkowy.

Bolesna historia

Mniejszość litewska w Polsce to w przeważającej części ludność autochtoniczna.

Suwalszczyzna, a zwłaszcza Sejny, są dotknięte bolesną przeszłością, z którą nawet teraz trudno żyć. Ziemia Sejneńsko–Suwalska w latach I wojny światowej była okupowana przez Niemców. Po zakończeniu działań wojennych los tych ziem nadal był niepewny. Tereny te były przedmiotem zatargów polsko–litewskich i sporów międzynarodowych. Szczególnie dotyczyło to właśnie powiatu sejneńskiego, przez który przebiegała polsko–litewska granica etnograficzna. W 1919 roku wybuchło powstanie antylitewskie, u którego genezy leżał właśnie spór polsko–litewski o przynależność państwową tego regionu. To był bardzo ważny czas dla stosunków między mieszkającymi na Suwalszczyźnie Polakami i Litwinami. Wydarzenia w Sejnach w 1919 roku można przyrównać do wojny domowej w Kosowie. Wojny, po zakończeniu której nikt nie wyjeżdża, wszyscy zostają. Wiadomo, kto do kogo strzelał i kto co komu zrobił. Odbudowanie wspólnoty w tej sytuacji jest bardzo trudne.

W 1919 r. partyzanci polscy pokonali wojska litewskie i wyzwolili terytorium przyznane Polsce, a we wrześniu 1939 r. część ziem zamieszkałych przez mniejszość litewską została zajęta przez Armię Czerwoną i włączona w ramach Litewskiej SRR do ZSRR. Na Suwalszczyźnie natomiast, która była okupowana przez III Rzeszę, rozpoczęło się, zgodnie z porozumieniem z ZSRR o wymianie ludności przygranicznej, masowe rugowanie ludności litewskiej i osiedlanie Niemców z republik bałtyckich. Przesiedlenia te doprowadziły do prawie całkowitego usunięcia Litwinów z tych terenów. Większość z nich powróciła do dawnych miejsc zamieszkania dopiero po zakończeniu II wojny światowej. Po ustaleniu polskiej granicy wschodniej umowa z 1944 r. między PKWN a rządem litewskiej SRR stworzyła możliwość wymiany ludności. Polskę opuściło wtedy ok. tysiąca Litwinów.

Mniejszość litewska w Puńsku korzysta z prawa do ...nia podwójnego nazewnictwa

Miejsce wielu kultur

To właśnie w Sejnach ma siedzibę *Ośrodek Pogranicze – sztuk, kultur, narodów*. To miejsce jest bardzo znaczące, ponieważ Sejny są małym miastem z wielkimi tradycjami. Tradycjami szkolnictwa żydowskiego, jak również tradycją polsko–litewskiego współistnienia. Jest tam stara synagoga, która jest obecnie restaurowana i wykorzystywana na konferencje i wykłady, jest też kościół w pobliżu, rezydencja biskupa Baranaus..., który był Litwinem, a w swej ... ści litewskim poetą. Tak więc to ... miasto obejmuje kilka kultur. ... scem, w którym Ośrodek orga... koncerty i spotkania, jest synago... wystawy fotografii poświęcone ... storii Sejn pokazywane są w bu... przedwojennej *jesziwy*.

Z Ośrodkiem ściśle współpra... Fundacja Pogranicze, której dz... ność poświęcona jest propago... etosu pogranicza i budowani... stów pomiędzy ludźmi różnych ... ligii, narodowości i kultur. Ośr... działa w miejscu, gdzie history... spotykały się różne narodowo... dycje i religie. S... tu przecież ze so... cy i Litwini, przed ... żyła liczna spo... żydowska. Na tym ... nicowanym, ... konfliktów ... przed piętnast... czwórka zapa... – jak sami mówi... bie – zdecydow... na pracę, któr... jest zbudowan... gu międzykultu... Budują w ... cach Sejn prze... że to, co wyda... bezwartościowe, ... teresujące. Cel... rują uwagę ... na te momenty ... rii miasteczka, ... harmonii wsp... odmienności. ... jest pokazanie, ... norodność nie ... noznaczna z ... i że kultywując rozmaite ... można żyć w zgodzie.

Zdjęcia: (l)

Większość zespołów artystycznych mniejszości litewskiej skupiona jest przy Domu Kultury Litewskiej w Puńsku. Działa tam m.in. zespół folklorystyczny „Zalesie".

»Pogranicze to wyrzeczenie«

Suwalszczyzna to wiele szcz... miejsc. Z różnych historyczn... wodów życie toczy się tutaj ... nych enklawach, a pozosta... innych, którzy kiedyś tutaj ży... stają zapomnieniem. Brakuje ... całości i nad tym właśnie pra... dzie z *Pogranicza*. Założyciele ... ka uczynili z pogranicza, ... tego polsko-litewskiego, wart... jednym z wywiadów Krzysztof ... **żewski**, założyciel Fundacji P... dział: – *Pogranicze to wyrzecz... Jest jak wielogłosowa pieśń, któ... da się wyśpiewać jednym, tylko ... głosem. Trzeba umieć się pogo... tym, że moje przeświadczenia i ... nie są jedyne i ostateczne.*

ELŻBIETA MYS...

Nie walcz z ciemnościami, ale pilnuj, żeby twoja lampa zawsze świeciła.
Z mądrości Kościoła

Jemioła
Nr 284
DODATEK LITERACKO-ARTYSTYCZNY
Redakcja Kazimierz Kaszper ◆ Materiały prosimy przesyłać pod adresem „GL" lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ◆ Numer zamknięto 7. 6. 2007

W połowie maja na ekrany polskich kin wszedł film **Jiřího Menzla** *Obsługiwałem angielskiego króla*, oparty na powieści **Bohumila Hrabala**. Jest to opowieść o kelnerze Janie Dítě, który postanowił zrobić duże pieniądze. W czasie II wojny światowej kolaborował z Niemcami, w końcu jednak trafił na 15 lat do komunistycznego więzienia. Pisaliśmy już o tym filmie w lutym, w związku z festiwalem w Berlinie, nie zamierzamy więc do niego wracać. Ale z okazji jego promocji w Polsce ukazał się w „Polityce" obszerny artykuł **Zdzisława Pietrasika**, który zawiera sporo interesujących uwag o różnicach mentalnościowych Polaków i Czechów. Te właśnie fragmenty proponujemy uwadze naszych Czytelników.

Czeski film, polska duma

Czy Jan Dítě spodoba się dzisiaj Polakom? To się wkrótce okaże, choć trudno oczekiwać, że frekwencja w kinach będzie oszałamiająca. Rodacy mają niezmiennie ambiwalentny stosunek do południowych braci, czego jednym z dowodów jest termin „czeski film" na określenie sytuacji, w której nie wiadomo, o co chodzi. Ale przede wszystkim nasz lekki protekcjonizm wynika z przekonania o wyższości polskiej heroicznej historii nad dziejami sąsiadów, skłonnych raczej do ustępstw i kalkulacji. Jeszcze do niedawna w obiegu były u nas żarty o czeskim ruchu oporu, w których może było trochę prawdy, ale fakty są takie, że Praga jest jednym z najpiękniejszych miast Europy, a miasto-bohater Warszawa wygląda tak, jak wygląda. Udający się na wycieczkę nad Wełtawę mają o czym pomyśleć.

Czesi nie walczą

Nawet w kwestii obalenia komunizmu mamy z Czechami pewien kłopot. To skok **Wałęsy** przez płot zapowiadał zburzenie muru berlińskiego, ale kiedy w 1999 r. Europa świętowała 10. rocznicę jesieni ludów, centralne uroczystości odbywały się nie w Gdańsku, lecz w Pradze, z którego to powodu było nam przykro. Przecież my mieliśmy Solidarność i stan wojenny, a Czesi tylko aksamitną rewolucję... Czy zatem warto się bić, skoro Czesi nie walczą, a potem też zbierają owoce zwycięstwa, i bywa, że bardziej dorodne?

„Czesi nie walczą" – to jest cytat z filmu Menzla. Oczywiście, na ekranie brzmi ironicznie, jak każdy slogan z ambicjami do uogólnień, ale z pewnością nie można go potraktować jak żart. W ostatnim miesięczniku „Film" jest wywiad z Menzlem, który na pytanie, czy w postaci Jana Dítě portretuje czeską mentalność, odpowiada bardzo szczerze: *Dokładnie tak. Aż 95 proc. mojego społeczeństwa to ludzie apolityczni. Wyjątek zawsze stanowiła niewielka grupa intelektualistów, która nie tyle czynnie angażowała się w działania opozycji, ile ograniczała się do zamkniętych dyskusji. Jak pani wie, w tym sensie Polacy bardzo różnią się od Czechów. Wy zawsze buntowaliście się, biliście o wolność, spiskowaliście, a teraz rozliczacie się z przeszłością. My zaś nigdy nie walczyliśmy przeciwko czemukolwiek, zawsze byliśmy pragmatyczni i w tym kontekście Jan zachowuje się jak typowy Czech.* I dalej mówi: *Wie pani, dlaczego w czasie wojny w największej fabryce broni w Czechach nigdy nie było wakatów? Bo ludzie chcieli przeżyć. W ten sposób mogli zarobić na jedzenie. Zachowanie twarzy i godności nie zawsze jest najważniejsze. Zwłaszcza kiedy ma się dzieci.*

Można sobie wyobrazić, jak ogromne byłoby oburzenie rodaków, gdyby coś podobnego powiedział polski twórca. Już mniejsza o apolityczność, ale jak można podważać sens zachowań godnościowych? Nasz bohater zawsze musi być niezwykle wprost bohaterski, czego ostateczny dowód daje złożywszy życie na ołtarzu ojczyzny. U nas nawet stanym wieszczom wypomina się, że nie poszli do powstania, a zmarły parę lat temu noblista **Czesław Miłosz**, zdaniem wielu prawdziwych Polaków, nie zasłużył na pochówek w honorowym miejscu, ponieważ nie dał wystarczających dowodów wielkiej miłości ojczyzny.

Duma w nadmiarze

Czescy twórcy nigdy nie mieli takich problemów. Zmarły niedawno kultowy filozof i poeta **Egon Bondy** (podziwiany i opisywany przez Hrabala) jest autorem takiego oto wiersza o swej ojczyźnie:

Czechy raczej mi nocnik przypominają
Zaś Czesi w swej patriotycznej dumie uważają
Że jest on z lepszej porcelany
Bo moczem Masaryka był często zlewany
Praga leży w jego samym środku na dnie
Łatwo na nią wysram się dokładnie.

– *To jeden z najlepszych moich wierszy* – mówił parę lat temu Bondy **Mariuszowi Szczygłowi**. – *To jest fragment eposu z 1954 r. i proszę sobie wyobrazić, że po każdej recytacji, czy to w 1960, 1970, 1980 r., czy dziś, przychodzą młodzi ludzie i pytają, czy napisałem to niedawno. I że tamte moje wiersze dobrze ilustrują XXI wiek* (...). *Polski poeta by się do takiego wiersza z nocnikiem nie posunął, prawda. Polacy ani Słowacy nie mają takiego odpowiednika w literaturze, bo wy macie swoją dumę narodową. Jeszcze Serbowie ją mają. A Czesi nie, Czesi bardzo źle mówią o swoim państwie. Ja długie wiersze pisałem, żeśmy kurwami godnymi pogardy – i nic. U nas nie ma tabu i żadna prowokacja nie wychodzi.* („Duży Format", „Gazeta Wyborcza", 28-29 IV 2007).

Miał rację Bondy: mamy dumy narodowej aż w nadmiarze, chwilami już nie wiadomo, co z nią zrobić. Wystarczy czytać gazety, by wiedzieć, jak często unosimy się honorem z byle powodu. A to nas gdzieś nie zaprosili, a to zlekceważyli albo zapomnieli, że my zawsze za wolność waszą i naszą.

Potrzebny jest dystans

Gdy **Tadeusz Różewicz** w sztuce *Do piachu* pokazał partyzantów w niczym nie przypominających członków zarządu ówczesnego ZboWiD, naraził się na krytykę organów prasowych. Z podobnych powodów cięgi zbierali **Stanisław Dygat** i **Sławomir Mrożek**.

Zaledwie kilkanaście lat po wojnie nasi twórcy potrafili zdystansować się wobec fatalistycznej wizji historii, nie bali się ironii (także w wersji tragicznej), zaś stworzeni przez nich bohaterowie dokonywali w dramatycznych sytuacjach nie zawsze heroicznych wyborów. Tak pokazany polski los mógł zainteresować i poruszyć innych. Szkoda, że nasi twórcy nie potrafili w podobny sposób opowiedzieć o Solidarności ani o stanie wojennym, ani o początkach wolności odzyskanej w 1989 r. A może potrafiliby, ale wydaje się im, że nie na takie filmy czeka krajowy widz. W ten sposób błędne koło się zamyka. W rezultacie mamy swoją dumę, a Czesi (i nie tylko) mają dobre kino. **ZDZISŁAW PIETRASIK**

OPINIE

RYSZARD KAPUŚCIŃSKI: Uśmiechnij się!

Uśmiech jest potrzebą życia – człowiek, który się do nas uśmiecha, dodaje nam sił i optymizmu, wzmacnia nasze poczucie bezpieczeństwa. Kiedy spotykamy kogoś nieznanego, jesteśmy mu wdzięczni, jeżeli się do nas uśmiechnął.

(Zmarły niedawno reporter, pisarz, filozof – w wydanym pośmiertnie szóstym tomie Lapidarium.*)*

JEMIOŁOWY DEBIUT

Wiersze Nieznajomej

Otrzymałem tajemniczą przesyłkę: zestawy prac literackich dwóch osób, kobiety i mężczyzny. Ona jest autorką niespełna 30 polskich wierszy, On ok. 50 czeskich próz i wierszy. Tajemniczość korespondencji polega na tym, że Ona postanowiła pozostać w ukryciu i nie ujawniła swego nazwiska. A pisze dobrze, w porywach znakomicie. Na pewno jest jednym z najbardziej obiecujących talentów poetyckich Zaolzia, z jakim przyszło mi się w ostatnich latach zetknąć. Co robić?

Po długim namyśle postanowiłem reaktywować długo nie wykorzystywaną rubrykę jemiołowych debiutów i – wbrew dobremu obyczajowi – opublikować anonimowo kilka Jej utworów. Z lektury wynika, że jest Zaolzianką. Świadczą o tym typowe dla nas potknięcia językowe, takie jak fleksyjne i znaczeniowe bohemizmy. Z niektórych z kolei zwrotów oraz ze sposobu „zabawy" z polszczyzną wynikałoby, że albo studiowała, albo innym zbiegiem okoliczności przez dłuższy czas przebywała w Polsce. W każdym razie wie, co to jest poezja i potrafi tę wiedzę umiejętnie spożytkować.

A zatem – dziś proponuję wiersze Tajemniczej Nieznajomej. Może już niebawem będę miał okazję zapoznać Czytelników z Jej prawdziwym imieniem i nazwiskiem? **REDAKTOR**

Jak można?

Studia

Bezinteresowny kierunek,
który miał mi dodać skrzydeł.

Ale zapłać!
Zapłać nerwami, rozsądkiem,
głową.
A jak ci wszystko zabierzemy,
odetniemy
zostaniesz magistrem kukiełką
w tłumie następnego pokolenia.

Bez podstaw do życia z marzeń.

Z wyciętą duszą
ze skserowaną twarzą
i bez własnego zdania.

Dziurawiec zwyczajny

Jesteś suchy i piaszczysty
pagórkowaty
Skraj lasu daje ci żyć

Dziurawisz mnie na tysiące
sposobów

Zbiorniczki złości są także
w twoich kwiatach

Od najdawniejszych czasów
wykorzystywano cię
do ścinania młodych nóg

I zawsze wprowadzasz substancję
uczulającą na światło

Rozkładasz mnie na papierze
i wszechstronnie działasz
zasłaniasz mój układ nerwowy

Trudno mi się goić
w twoich ogrodach
świętojański zielu

Ma lina

Ma lina życia niezakotwiczona
wciąż wisi
w powietrzu
Moim myślom
komicznie dyndają nogi

Linia charakteru przebiega
labiryntem przez maliniak

Malachit uchowa moje idee

Mała dziewczynka we mnie
szuka pocieszenia

Małostkowym drobnokwiatowym
krokiem
szukam krzaku maliny

A potem

Malinowymi lodami zlizuję
swoje bóle

Czerwony sok spływa po brodzie
gdy zagryzam się w sobie

JOSÉ MARIA AZNAR

Europa musi uwierzyć w siebie (2)

❖ ❖ ❖

Co zrobić, aby odzyskać nadzieję? Przede wszystkim musimy być dumni z wartości i zasad, które tworzą naszą zachodnią tożsamość. Jeśli zdecydujemy, że nie chcemy być tym, kim jesteśmy, wpadniemy w dyktaturę relatywizmu moralnego, będziemy popadać w niepewność oraz strach przed zmianami. Będziemy rzecznikami własnej opresji razem z tymi, którzy chcą nas zniszczyć. Ten błąd, który Europa popełniła już wiele lat temu.

Czerpiąc siłę z naszej tożsamości, należy stawiać czoło zagrożeniu ze strony wrogów wolności i wyzwaniom, jakie stawia przed nami przyszłość.

Ale pewna część Europy czy, szerzej, Zachodu wydaje się zafascynowana autodestrukcją. To jedyny powód, jaki przychodzi mi do głowy, aby wytłumaczyć tendencję do zrzucania winy za całe zło świata na karb zachodniej arogancji - od najbardziej brutalnych zamachów terrorystycznych aż do nędzy skrajnej na wielkich obszarach. To powracająca melodia wielu środowisk uważających się intelektualnymi czy akademickimi elitami Zachodu. Wydają się zafascynowane wszystkim tym, co antyzachodnie, nawet jeśli zakłada to tolerancję wobec terrorystów albo dyktatorów.

Ale największym niebezpieczeństwem, jakie grozi Europie, jest pokusa nihilizmu. Pokusa przekonania, że nie ma autentycznych wartości, które byłyby warte obrony, takich jak życie, równość, wolność, że nasz system wartości może być zastąpiony jakimkolwiek innym systemem aksjologicznym. Ta pokusa radykalnego relatywizmu wydaje się niebezpieczna.

Radykalny relatywizm moralny chce zdefiniować na nowo podstawowe instytucje naszej kultury, takie jak rodzina albo małżeństwo. Silne narody i społeczności to te, które opierają się na trwałych i szanowanych instytucjach. Taką instytucją jest bez wątpienia rodzina. Zgodnie z zachodnią tradycją małżeństwo jest związkiem mężczyzny i kobiety. Natomiast związki pomiędzy osobami tej samej płci albo tzw. alternatywna rodzina powinny być szanowane, ale nie można zrównywać ich z małżeństwami czy rodziną.

Rodzina jest również instytucją przekazującą nowym pokoleniom wartości i zasady, które podtrzymują nasze społeczeństwo. Jeśli osłabimy rodzinę, osłabimy siłę moralną społeczności i najlepszą drogę przekazu wartości stojących u podstaw naszej cywilizacji. Tą drogą kroczą nieodpowiedzialni ludzie powodowani wizją postępu, którego nie jestem w stanie zrozumieć.

Relatywizm moralny prowadzi również do podważenia koncepcji praw osobistych i powszechnych oraz do zastąpienia jej wątpliwymi, nowymi prawami potrzebnymi w określonych okolicznościach danym osobom. Widzimy absurdalne rozmnożenie praw, które prowadzi do pytania: Gdzie jest powszechne rozumienie praw osoby? Czy rzeczywiście nadal wierzymy w wyjątkowość, niepowtarzalność i powszechność koncepcji człowieka?

Uważam, że relatywizm moralny jest jedną z przyczyn głębokiego kryzysu demograficznego w Europie. Wydaje się, jakbyśmy my, Europejczycy, zadecydowali nie mieć potomstwa. Jeśli w prawie nic nie wierzymy, to natychmiastowe zaspokojenie pragnień będzie głównym zajęciem w naszym życiu. A zatem po co dzieci? Wielu wydaje się zadowolonych z wizji starzejącego się społeczeństwa i kurczącej się demograficznie Europy. Nie odczuwają potrzeby utrzymania jej przy życiu. Dokąd zmierza Europa, która nie rozwija się ekonomicznie, nie chce mieć potomstwa i nie jest gotowa do walki o swe wartości?

❖ ❖ ❖

Wielkim wyzwaniem, przed jakim stoi Europa i właściwie cały Zachód, jest uwierzenie w swoje wartości i zasady uniwersalne. Trzeba powiedzieć, że przecież równość kobiet i mężczyzn nie jest czymś, co powinno obowiązywać tylko w Mediolanie, Londynie lub Nowym Jorku, ale również w Bagdadzie czy Teheranie. Że wolność wyznania jest dobrem i musimy walczyć o to, jak to niestety się zdarza w niektórych krajach nie tak odległych od nas.

Zapewnienie wolności i demokracji dla większości narodów i ludzi na świecie nie jest tylko imperatywem moralnym. Leży to także w interesie Europy. Nie mogę zrozumieć tych, którzy utrzymują, że nie dla wszystkich jest wolność i demokracja, przyznanie i zagwarantowanie podstawowych praw. Bo jeśli nie jest dla wszystkich, to w końu nie będzie również dla nas. *(cdn.)*

(Skrót wykładu wygłoszonego 9. 5. 2007 w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera.)

José Maria Aznar – hiszpański polityk, lider konserwatywnej Partii Ludowej, premier w latach 1996-2004

Telewizja

WTOREK 12 CZERWCA

■ **TVP 1**

5.40 Tak jak w Unii **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Nastoletni geniusze **9.00** Domowe przedszkole - W Łowiczu **9.30** Tom - Tom w Niemczech (s.) **10.00** Szkoła złamanych serc (s.) **10.50** Mieszkać w Europie - Nowe życie **11.15** Broń palna, zarazki i stal - Na podbój tropików **11.45** Agrobiznes (magazyn) **12.00** Wiadomości **12.10** Moda na sukces (s.) **12.55** Klan (s.) **13.20** Plebania (s.) **13.45** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.10** Faceci do wzięcia - Uśmiech dziecka **14.40** Na misyjnym szlaku - Zobaczyć ich uśmiech **15.00** Wiadomości **15.10** Leśnym tropem **15.35** Wyjeżdżam - zostaję? **16.05** Moda na sukces **17.00** Teleexpress **17.20** Na celowniku **17.30** Klan (s.) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.20** Rekiny - strefa śmierci **22.00** Sprawa dla reportera **22.40** Z refleksem **23.00** Misja specjalna **23.35** Przekręt **0.30** Trzy dni bez wyroku **2.05** Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

■ **TVP 2**

5.25 Ocean Avenue (s.) **7.35** Bibi Blocksberg - Urodziny Mamy (s.) **8.05** Na dobre i na złe - Złodziejskie serce (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **10.45** Święta wojna - Hany Many **11.15** Sąsiedzi - Nowi sąsiedzi (s.) **12.30** Przygody Tarzana - Zatruta rzeka (s.) **13.00** Madera - szmaragd na Atlantyku **13.55** Europa da się lubić - Kocioł bałkański **14.55** Dr Quinn (s.) **15.50** M jak miłość (s.) **16.45** Gliniarz i prokurator - Szkoda, że cię tu nie ma (s.) **17.30** Zorro (s.) **18.00** Program lokalny **18.45** Panorama **19.40** Starter **20.05** M jak miłość **20.55** Kulisy serialu M jak miłość **21.05** Magazyn Ekspresu Reporterów **22.00** Panorama **22.25** Sport-telegram **22.30** Biznes **22.35** Wieczór filmowy - Kocham kino - wstęp **22.45** Ale jazda! **0.40** Żona dla Chińczyka.

■ **TV KATOWICE**

6.00 Kurier **7.45** Aktualności **7.50** Gramy dla was **8.25** Przegląd prasy **8.45** Schlesien Journal **11.52** Serwis ekonomiczny **12.02** Kamera Kuriera **13.00** Kurier flesz **15.27** Kamera Kuriera **16.15** Rozmowa dnia **16.45** Aktualności **16.50** Relacje **17.00** Trójka dziecom **17.15** Plus minus **18.00** Aktualności **18.40** Trójka tam była **18.55** Relacje **19.00** Raport z akcji - Magazyn o tematyce policyjnej i strażackiej **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Telekurier **20.55** Trzeci wymiar **21.45** Aktualności **22.15** Plus minus **22.42** 16/16 **23.00** Kurier flesz **23.04** Sportowy wieczór **23.30** Kurier **23.58** Zabójstwa polityczne.

ALE JAZDA!
115 min, Kanada/ USA 2002
TVP 2, wtorek 12. 6., godz. 22.45
Reżyseria: Bob Gale
Występują: Gary Oldman, Jane Moffat, Chrisopher Lloyd, James Marsden, Kurt Russell, Matthew Edison i inni.

20-letni Neal żyje pod presją rodzinnych oczekiwań. Marzy o karierze artysty, ale ojciec wolałby go widzieć w roli studenta prawa. Szukając odpowiedzi na życiowe pytania, spotyka na swej drodze tajemniczego mężczyznę, O.W. Granta. Dzięki ingerencji Granta Neal trafia do pewnego ekscentryka, który zleca mu tajną misję. Chłopak ma dostarczyć nieznanemu klientowi przesyłkę o nieznanej zawartości. A co najdziwniejsze, ma w tym celu wyruszyć do nieistniejącego miasta, drogą, której nie ma na żadnej mapie.

ZDJĘCIE W GODZINĘ
135 min, USA 2002
Polsat, wtorek 12. 6., godz. 21.00
Reżyseria: Mark Romanek
Występują: Robin Williams, Connie Nielsen, Michael Vartan, Dylan Smith, Erin Daniels i inni.

Seymour Parrish pracuje od dwudziestu lat w punkcie fotograficznym w jednym z podmiejskich supermarketów. Nieśmiały i zamknięty w sobie, nie ma rodziny ani przyjaciół. Rekompensuje ten brak, traktując klientów utrwalonych na fotografiach jak swoich bliskich. Szczególne miejsce zajmuje młode, na pozór szczęśliwe małżeństwo: Nina i Will Yorkinowie, z kilkuletnim synem Jake'em. Gdy prawda o ich problemach dociera do Sy'a, jego obsesja przybiera na sile, zmuszając go do wkroczenia w życie swojej wyimaginowanej rodziny.

■ **POLSAT**

6.00 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) **6.50** Sidła miłości (s.) **8.00** Wielka wygrana (teleturniej) **8.55** Graczykowie - Owad (s.) **9.25** Rodzina zastępcza - Poezja stosowana (s.) **10.00** Sekret Laury (s.) **11.00** Metamorfozy **11.30** Samo życie (s.) **12.00** Rodzina nie do poznania **13.00** Jesteś moim życiem (s.) **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Rodzina zastępcza - Katalizator (s.) **15.50** Wydarzenia **16.25** Interwencja **17.00** Strażnik Teksasu - Odkupienie **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie (s.) **20.00** Piotr Bałtroczyk przedstawia **21.00** Zdjęcie w godzinę **23.15** Chirurdzy (s.) **0.15** Nasze dzieci.

■ **TVC 1**

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **8.55** Śpiewanki **9.05** Teleranek **9.10** Klocki (dla dzieci) **9.25** Atlas wideo naszej przyrody **9.35** Odkryte powiązania (s. dok.) **10.00** Wiadomości **10.05** Miejsce na górze (s.) **11.00** Talk show Jana Krausa **11.40** Uwięzieni za żelazną kurtyną **11.55** Nobel Moments **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.35** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **14.00** Moda - Ekstrawagancja - Maniera (mag.) **14.25** 13 komnata Martina Štěpánka **15.00** Wiadomości **15.05** Oczarowanie (s.) **16.00** Zaczarowane przedszkole **16.30** Nauka jest zabawna (pr. cykl.) **16.55** Pomagajmy sobie **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.35** Nobel Moments **17.40** Czarne owce (pr. publ.) **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Dom - to sztuka (poradnik) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **20.00** Przeżyć! (s.) **20.50** Spostrzeżenia z zagranicy **21.00** Wszystko party (talk show) **21.50** Dziennik Ostrawiaka **22.00** Komisarz Moulin (s.) **23.30** Wiadomości, prognoza pogody, sport **23.40** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **23.45** Polityczne spektrum **0.15** Wydarzenia, które zmieniły świat **1.05** Mieszkać - to sztuka **1.30** Simpsonowie **1.50** AZ-kwiz **2.15** Ally McBeal.

■ **TVC 2**

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.15** Wydarzenia w regionach **7.50** Panorama **8.30** Reporterzy TVC **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.45** Żywe serce Europy **12.00** Auto Moto Revue **12.30** Styl (mag.) **12.55** Babilon (mag.) **13.20** Game Page (mag.) **13.40** Boisko 7 (dla dzieci) **15.50** Świat książek **16.05** Planeta Nauki **16.30** Dołącz do nas (pr. publ.) **16.40** Rodzina, szkoła i ja **17.00** Nie poddawaj się (pr. publ.) **17.15** Sport z Katką **17.30** Poradnik zdrowotny **17.35** Diagnoza **17.55** Sedno **18.00** Magazyn folklorystyczny **18.30** Music blok **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** J. angielski - Ekstra **19.30** Simpsonowie (s. anim.) **19.50** Ćwiczmy z TVC **20.00** Kinobox (mag.) **20.25** Biuro (s.) **21.00** Wydarzenia, komentarze **21.30** Piękne zguby (talk show) **21.55** Minuty XX wieku **22.00** Sześć stóp pod ziemią (s.) **23.10** Klub dokumentalny: Buenos Aires Zero Degree **0.15** Wieczór na temat... klasztory **1.35** Sabotaż **2.05** Regiony TVC24 **2.30** Retransmisja posiedzenia Parlamentu RC.

■ **NOVA**

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Kojak (s.) **9.35** Jak odnieść sukces (film niem.) **11.45** Sue Thomas - agent FBI (s.) **12.40** Stefanie (s.) **13.35** Stingers (s.) **14.35** Świat według Bundych (s.) **15.05** Gwiezdne wrota (s.) **16.05** Strażnik Teksasu (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** Dowody zbrodni (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **21.20** Kryminalne zagadki New York (s.) **22.15** 112 (pr. cykl.) **22.50** Powrót do kryjówki nad jeziorem (film USA) **0.35** Prawo i porządek (s.) **1.15** Szybka wygrana.

■ **PRIMA**

6.30 Sandokan (s. anim.) **7.00** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.25** Jesteś moim życiem (s.) **9.30** Płomienie namiętności (s.) **10.30** Lekarz z gór (s.) **11.30** Rewir Wolfa (s.) **12.35** Pomoc domowa (s.) **13.25** Krok za krokiem (s.) **13.55** Komisarz Rex (s.) **14.55** Nieustraszony (s.) **16.00** Diagnoza morderstwo (s.) **16.50** Medicopter (s.) **17.45** Minuty regionu **17.48** Wiadomości regionalne **18.00** 5 kontra 5 (pr. roz.) **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.25** Pomoc domowa (s.) **20.00** Bardzo delikatne związki (s.) **21.15** Top 10 **22.30** Closer (s.) **23.30** Nowojorscy gliniarze (s.) **0.25** TIR Morderca (film USA) **2.10** Zapytaj o przyszłość.

NIEŁATWY WYBÓR
95 min, USA 2004
TVP 1, środa 13. 6., godz. 20.20
Reżyseria: Kevin Connor
Występują: Marin Hinkle, Chad Lowe, George Segal, K'Sun Ray, Bodhi Elfman, Dena Dietrich i inni.

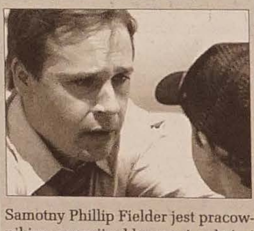

Samotny Phillip Fielder jest pracownikiem agencji reklamowej, w której rywalizuje z nieuczciwym Lou. Bez reszty oddaje się pracy, zapominając o bliskich. Pewnego dnia siostra, która wyjeżdża do San Diego, zostawia mu pod opieką autystycznego syna. Wkrótce kobieta ginie w wypadku samochodowym. Fielder staje się coraz bardziej nerwowy. Tymczasem Zach ucieka. Phillip, odnalazłszy malca, postanawia go oddać dalekiej kuzynce, ale po pewnym czasie zaczyna mieć wątpliwości co do słuszności tej decyzji.

ŚRODA 13 CZERWCA

■ **TVP 1**

5.40 Wpisani w krajobraz **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Nastoletni geniusze **9.00** Domisie - Miny i minki **9.30** Tom - Tom w Himalajach (s.) **10.00** Szkoła złamanych serc (s.) **10.50** Kuchnia z Okrasą - Kuchnia się zieleni **11.15** Badania kontrolowane - Nadwaga i otyłość **11.45** Agrobiznes (magazyn) **12.00** Wiadomości **12.10** Moda na sukces (s.) **12.55** Klan (s.) **13.20** Plebania (s.) **13.50** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.10** Szansa na życie - Księżniczki Krakowa **14.30** Raj **15.00** Wiadomości **15.10** Trend'owaci **15.35** Dwie pamięci **16.05** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Na celowniku **17.30** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.20** Niełatwy wybór **21.55** Polacy **22.35** George W. Bush w Europie **23.00** Z refleksem **23.25** Fort Saganne.

■ **TVP 2**

5.25 Ocean Avenue (s.) **7.10** Znaki czasu **7.35** Bibi Blocksberg - Czary w cyrku (s.) **8.05** Na dobre i na złe - Lepsza córka (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **10.45** Święta wojna - Hanysy są z Marsa (s.) **11.15** Sąsiedzi - Wieczór w operze (s.) **11.45** Magnum **12.35** Przygody Tarzana - Wielka rozterka (s.) **13.05** Seszele - przyrodniczy raj na Oceanie Indyjskim **13.55** Europa da się lubić - Co Europa toleruje **14.50** Dr Quinn (s.) **15.40** M jak miłość (s.) **16.35** Gliniarz i prokurator - Widmo przeszłości (s.) **17.30** Zorro (s.) **18.00** Program lokalny **18.45** Panorama **19.05** Jeden z dziesięciu **19.35** Ulice kultury **19.55** Pozdrowienia z Moskwy **22.00** Panorama **22.30** Biznes **22.35** Głosy zza ściany **0.10** KabareTOP czyli Kabaretowa Lista Przebojów.

■ **TV KATOWICE**

6.00 Kurier **7.45** Aktualności **7.50** Kalejdoskop regionalny - Częstochowa **8.25** Przegląd prasy **9.00** Transmisja obrad Sejmu **16.15** Rozmowa dnia **16.45** Aktualności **16.50** Kronika miejska Rybnik **17.15** Plus minus **17.30** Kurier **18.00** Aktualności **18.40** Nasz reportaż **19.00** Vsechno klape - wszystko gra **19.20** Zbliżenia filmowe **19.35** Motokibic.tv **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Telekurier **20.56** Trzeci wymiar **22.15** Plus minus **22.41** 16/16 **23.00** Kurier flesz **23.58** Magazyn majsterkowicza **0.51** Plus minus **1.06** Trzeci wymiar.

■ **POLSAT**

6.00 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) **6.50** Sidła miłości (s.) **8.55** Graczykowie - Krystynka (s.) **9.25** Rodzina zastępcza - Katalizator (s.) **10.00** Sekret Laury (s.) **11.00** Metamorfozy **11.30** Samo życie (s.) **12.00** Rodzina nie do poznania **13.00** Jesteś moim życiem (s.) **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Rodzina zastępcza - Rower z wosku (s.) **15.50** Wydarzenia **16.25** Interwencja **17.00** Strażnik Teksasu - Bractwo **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie (s.) **20.00** Świat według Kiepskich (s.) **21.00** Pierwsze 20 milionów **23.25** Daleko od noszy - Bank pana Wigonia **0.55** Dziewczyny w bikini (quiz) **2.55** Nocne randki.

■ **TVC 1**

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Piękne miasta **9.30** Niesamowity świat rekordów i ciekawostek **10.00** Wiadomości **10.05** Drzewo pragnień 1/1 (film niem.) **11.35** Anioły (film TV) **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.40** Dom - to sztuka **14.00** Wędrująca kamera (s. dok.) **14.30** Bananowe rybki **15.00** Wiadomości **15.05** Nie mam pracy (poradnik) **15.3**[illegible] Hobby magazyn J. Bohdalovej **16.0**[illegible] Zaczarowane przedszkole **16.30** Złote rączki **16.40** Labirynt (dla dzieci) **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.40** Teksty, porady, reportaże **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Pod pokrywką (mag.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **19.55** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** Panna Marple: Uśpione morderstwo (film br.) **21.40** Li[illegible] do ciebie **22.35** Na tropie (mag. krym.) **23.00** Wiadomości, prognoza pogody, sport **23.10** Losowanie Sportki i Szansy **23.15** Music blok (pr. muz.) **23.45** Losowanie Szczęśliwej 10 **23.50** Joey (s.) **0.10** Chłopaki w akcji **0.35** Moda - Ekstrawagancja - Maniera **0.55** AZ-kwiz **1.20** Oczarowanie (s.) **2.10** Piątka Zellera.

■ **TVC 2**

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.15** Wydarzenia w regionach **7.50** Panorama **8.**[illegible] Piękne zguby **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.4**[illegible] Żywe serce Europy **12.00** W kondycji (mag.) **12.25** Święci i świadkowie **12.40** Znaki i rytuały **12.55** Nauka jest zabawna **13.20** Pomagajmy sobie **13.35** Czy mnie zechcesz **13.55** Dołącz do nas **14.10** Nie poddawaj się **14.30** Super Pomarańcz (mag.) **15.00** Teleturniej dla dzieci **15.25** Tajemnice Toma Wizn[illegible] **15.40** Nobel Moments **15.45** Europa dziś (mag.) **16.10** Atlantropa - marzenie o nowym kontynencie **1**[illegible] Pryzmat (mag.) **17.30** Port (mag.) **18.00** Kosmopolis (mag.) **18.25** Sabotaż (mag.) **18.55** Wiadomości w języku migowym **19.00** Memoriał Josefa Odložila (transmisja) **21.**[illegible] Wydarzenia, komentarze **21.**[illegible] Europejski film: Speer i Hitler **22.55** Nocne safari **23.20** Terra musica **0.05** Szczęśliwi razem, [illegible] HongKong) **1.40** Regiony TVC24 **2.05** Retransmisja posiedzenia Parlamentu RC.

■ **NOVA**

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Kojak (s.) **9.35** Pod gruzami (film USA) **11.20** Lenssen i spółka (s.) **1**[illegible] Sue Thomas, agent FBI (s.) **1**[illegible] Stefanie (s.) **13.40** Stingers (s.) **14.**[illegible] Świat według Bundych (s.) **1**[illegible] Gwiezdne wrota (s.) **16.05** Strażnik Teksasu (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości **17.35** Dowody zbrodni (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Świat[illegible] sażu (s.) **21.20** Na własne oczy (pr. publ.) **22.20** Agenci NCIS (s.) **2**[illegible] Nocny kurs (s.) **0.05** Pamięć zbrodni (s.) **1.00** Szybka wygrana **2.25** [illegible] show.

■ **PRIMA**

6.30 Sandokan (s. anim.) **7.00** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.50** Jesteś moim życiem (s.) **9.50** Płomienie namiętności (s.) **10.50** Lekarz z gór (s.) **11.50** Rewir Wolfa (s.) **12.5**[illegible] Sabrina, nastoletnia czarownica **13.25** Krok za krokiem (s.) **13.55** Komisarz Rex (s.) **14.55** Nieustraszony (s.) **16.00** Diagnoza morderstwo (s.) **16.50** Medicopter (s.) **17.45** Minuty regionu **17.48** Wiadomości regionalne **18.00** 5 kontra 5 (pr. roz.) **1**[illegible] Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.25** Pomoc domowa (s.) **20.**[illegible] Lotnisko (s.) **21.10** Jesteś tym, co jesz **22.25** Kości (s.) **23.25** Nowojorscy gliniarze (s.) **0.20** Kokaina (film USA) **2.40** Zapytaj o przyszłość.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie.

Życzenia

Z okazji 30-lecia zawarcia związku małżeńskiego

państwa RAJMUNDA I HALINY RONCHETTI

Cudownych chwil na dalszej wspólnej drodze życia życzą dziadkowie z Trzyńca, córki Natalia z mężem Radimem oraz Daria z Adamem. GL-350

Wspomnienia

Odeszłaś bezpowrotnie, ale w sercu mym żyjesz.

Dziś, 12. 6. 2007 mija 4. rocznica śmierci mej Nieodżałowanej Żony

śp. MARII BADURA

z Trzyńca. Z miłością i żalem wspomina mąż i najbliżsi. GL-305

Dnia 13. 6. 2007 wspominamy w cichej zadumie 10. rocznicę zgonu naszej Drogiej

śp. ANNY KANTOROWEJ

z Milikowa. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. AD-086

Dnia 11. 6. 2007 minęła 6. bolesna rocznica śmierci

śp. WANDY KOŁATKOWEJ

ze Stonawy. O chwilę wspomnień prosi córka Renata z rodziną. RK-124

Dziś, 12 czerwca mija 7. rocznica śmierci

śp. BRONISŁAWA KOZOKA

z Trzyńca Kanady. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GL-348

W naszych sercach pozostaniesz na zawsze...

Z niegasnącym bólem w sercu wspominamy dnia 12. 6. 2007 20. rocznicę, kiedy opuścił nas nasz Kochany

śp. KAROL RECMANIOK

z Olbrachcic. Z miłością i szacunkiem wspominają żona i córki z rodzinami. AD-055

W naszych sercach i w naszych myślach pozostaniesz na zawsze.

Dnia 11. 6. minęła pierwsza bolesna rocznica śmierci naszego Drogiego

śp. ANTONIEGO SZWANCZARA

z Olbrachcic, rodaka ze Stonawy. Z miłością i szacunkiem wspominają żona, córka i synowa wraz z rodzinami. RK-113

Dnia 12 czerwca 2007 upływa piąta rocznica, kiedy na zawsze opuścił nas mój Nadroższy Mąż, nasz Kochany Ojciec i Dziadek

śp. inż. BRONISŁAW WĘGLORZ

z Trzyńca. Z wielkim żalem, miłością i szacunkiem wspomina żona oraz synowie z rodzinami. GL-328

Nekrologi

Pan dał, Pan wziął, imię Pańskie niech będzie pochwalone.

W głębokim żalu pogrążeni podajemy do wiadomości wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym, że dnia 7. 6. 2007 opuścił nas na zawsze w wieku 74 lat nasz Najdroższy Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Szwagier i Wujek

śp. KAROL RECMANIK

zamieszkały w Cierlicku. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 15. 6. 2007 o godz. 15.00 z kościoła ewangelickiego w Cierlicku na cmentarz do Żywocic. W smutku pogrążona rodzina. GL-349

Nie umarłem, bo wiem, że będę stale żył w sercach tych, których kochałem.

Po długiej i ciężkiej chorobie w wieku 65 lat 10. 6. 2007 przestało bić szlachetne serce i spoczęły pracowite ręce naszego Najdroższego Męża, Ojca, Dziadka, Brata, Teścia i Kuzyna

śp. HENRYKA WERNERA

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się 15. 6. 2007 o godz. 14.30 z rzymskokatolickiego kościoła w Olbrachcicach na miejscowy cmentarz. Zasmucona rodzina. GL-351

Kapłan z Najświętszym Sakramentem wyrusza na uroczystą procesję wokół drewnianego kościółka w Gutach.

Odpust pod górami

GUTY (hs) – Tłum wiernych przybył w niedzielę do drewnianego kościółka w Gutach. Tradycyjnie w niedzielę po Bożym Ciele odbywa się tutaj uroczysty odpust. Boże Ciało to dla kościoła katolickiego uroczystość liturgiczna ku czci Najświętszego Sakramentu. Święto obchodzi się w czwartek po oktawie Zesłania Ducha Świętego, chodzi o święto ruchome wypadające zawsze 60 dni po Wielkanocy.

W tym roku polsko-czeską mszę prowadził proboszcz ropickiej parafii, ks. **Kazimierz Płachta**. Po raz pierwszy upiększył uroczystość kościelną pezetkaowski chór mieszany „Zgoda". Pod batutą dyrygent **Ireny Małysz** wykonał piękne pieśni sakralne. Odpust w Gutach to również procesja dokoła kościoła z Najświętszym Sakramentem, chorągwiami i krzyżem. Drogę, po której kroczy kapłan z hostią, przyzdabiają młode dziewczęta płatkami kwiatów. Do niedawna jeszcze chodziły ubrane w strojach śląskich.

Co w teatrze

SCENA POLSKA – TRZYNIEC: W stronę Czarnolasu (12, godz. 12.30, 19.00). **KARWINA**: W stronę Czarnolasu (13, godz. 12.30, 19.00).

SCENA CZESKA – KARWINA: „Igraszki z diabłem" (12, godz. 8.30, 11.00). **CZ. CIESZYN**: „Igraszki z diabłem" (13, godz. 9.00).

Co w kinach

KARWINA – Centrum: Piraci z Karaibów 3 – Na końcu świata (12,13, godz. 17.00, 20.00); **Reflex**: „Bestiář" (12, godz. 17.00, 20.00); „Vratné láhve" (13, godz. 17.00, 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos**: Piraci z Karaibów 3 – Na końcu świata (12, 13, godz. 17.00); Przypadek Harolda Cricka (12, godz. 20.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Brzydkie kaczątko i ja (12, 13, godz. 15.30); Roming (12, 13, godz. 17.45, 20.00); **CZ. CIESZYN – Central**: Spider-Man 3 (12, 13, godz. 17.00); Norbit (12, 13, godz. 19.30); **CIESZYN – Piast**: Piraci z Karaibów 3 – Na końcu świata (12, 13, godz. 16.15); Wielka cisza (12, 13, godz. 19.15).

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 7.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po–pt: 19.00, nie: 18.30.

Co w terenie

KARWINA – Macierz Szkolna oraz Dyrekcja Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Karwinie Frysztacie zapraszają na Festyn Szkolny 16. 6. o godz. 14.00 do ogrodu. W programie wystąpią dzieci przedszkola i szkoły. Zapewnione gry, zabawy, kuchnia domowa. Grać będzie zespół „Randewo".

OLBRACHCICE – MK PZKO zaprasza 14. 6. o godz. 18.00 do Domu PZKO na Klub Propozycji. Prelekcję na temat: Wpływ ustroju nerwowego na ogólny stan zdrowia (udar mózgu) wygłosi neurolog MUDr Henryk Brzeżański. Prelegent odpowie na pytania zadane w dyskusji.

BYSTRZYCA – Koło Macierzy Szkolnej zaprasza na tradycyjny festyn 16. 6. o godz. 15.00 do obiektów szkół w Bystrzycy. Zapewniamy bogaty bufet, atrakcje oraz dobrą zabawę (muzyka – J. Młynek).

ZARZĄD KLUBU NAUCZYCIELI EMERYTÓW – informuje, że są jeszcze miejsca na wycieczkę do Rajeckich Teplic w dniu 14. 6. Odjazd z dworca autobusowego w Karwinie o godz. 7.15, z Cz. Cieszyna – dworzec autobusowy 7.45. Następne przystanki: Trzyniec I – dworzec autobusowy, Trzyniec – Slovan, Wędrynia - Motorest, Bystrzyca – skrzyżowanie Jabłonkowska, Nawsie – dworzec kolejowy. Zgłoszenia Anna Klus, tel. 558 997 429 lub 732 417 610.

NAWSIE – Klub Seniora zaprasza 13. 6. o godz. 16.00 do Domu PZKO na smażenie jajecznicy.

PTTS „BŚ" – oznajmia, że odjazd autobusu na wycieczkę 16. 6. Żabnica-Lipowska-Boracza jest o godz. 6.45 z Karwiny, 7.10 Cz. Cieszyn, 7.25 Trzyniec – dworzec kolejowy. Następne przystanki w 5-cio minutowych interwałach: Wędrynia, Bystrzyca, Gródek, Nawsie, Jabłonków. Zabrać dokumenty i złotówki. Inf.: 558 995 612.

▲ zaprasza na Krajowy Rajd Turystyczny KČT z okazji 100-lecia schroniska na Ondrzejniku 16. 6. Start na boisku TJ Ferrum Frydlant k. Ostrawicy. Meta na schronisku na Ondrzejniku. Trasy piesze: 11 km, 15 km i 26 km. Cyklotrasy 25 km i 46 km. Dojazd do miejsca rajdu indywidualnie.

CIERLICKO KOŚCIELEC – Zarząd MK PZKO informuje, że bilety na Festiwal PZKO w Karwinie (23.6.) można nabyć codziennie u p. Marii Legierskiej. Tel. 596 424 041.

KARWINA RAJ – Klub Seniora MK PZKO zaprasza na spotkanie członków 12. 6. o godz. 16.00.

WSPÓLNOTA COEXISTENTIA – Zebranie zarządu Polskiej Sekcji Narodowej Wspólnoty i prezesów Grup Gminnych Ruchu odbędzie się 14. 6. o godz. 16.30 w Domu PZKO w Kocobędzu. W programie m.in. sprawozdanie przewodniczącego sekcji, wybory prezydium zarządu i dyskusja. W ramach zebrania jako impreza towarzysząca - smażenie jajecznicy.

ORŁOWA LUTYNIA – Dyrekcja Szkoły i Przedszkola oraz Macierz Szkolna zapraszają na Festyn Ogrodowy 16. 6. o godz. 15.00 do ogrodu szkolnego. W programie występy dzieci szkoły i przedszkola oraz liczne atrakcje. Smaczny bufet i miła zabawa zapewniona.

BŁĘDOWICE – MK PZKO informuje, że bilety na Festiwal PZKO są do nabycia w bibliotece w Domu PZKO w pon. i śr. w godz. 12.00-17.00.

Firma z długoletnią tradycją w zakresie sprzedaży i montażu okien

Poszukuje pracownika na stanowisko

Specjalista do spraw sprzedaży

Wymagania:
- wykształcenie średnie
- prawo jazdy kat. B
- znajomość obsługi komputera
- znajomość języka polskiego

Oferujemy:
- wynagrodzenie na poziomie średniej krajowej

Oferty i informacje na tel. 581 694 286

svet.oken@seznam.cz

GL-336

Oferty

SPRZEDAM kozę po trzech okoceniach. Tel: 558 733 266 po godz. 18.00. GL-338

Co za Olzą

POLSKIE TOWARZYSTWO HARFOWE – zaprasza na koncert „Harfy rosną w Cieszynie" 17. 6. o godz. 16.00 w Café Muzeum. Wykonawcy: Ewa Jaślar-Walicka i jej rosnące harfy (czy harfistki). Bilety w cenie 10 zł i 5 zł w Café Muzeum warto wykupić wcześniej.

SPOTKANIE OPTYMALNYCH – czyli spotkanie zwolenników żywienia optymalnego wg dr. Jana Kwaśniewskiego odbędzie się 13. 6. o godz. 16.30 w Klubie „Nasz Kącik" Domu Narodowego w Cieszynie, Rynek 12. Gościem i prelegentem będzie Jacek Kruszyński, optymalny fizjoterapeuta z kilkunastoletnim stażem. Temat: „Oczyszczanie organizmu i równowaga kwasowo-zasadowa". Po prelekcji pytania i dyskusja.

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, ul. Mennicza 46, Cieszyn: do 31. 8. wystawa „Ignacy Kraszewski i jego księgozbiór. W 120 rocznicę śmierci pisarza." Czynna wt-pt: 8–18; so: 9–15.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynna codziennie 9–16.

ODDZIAŁ MUZEUM USTROŃSKIEGO, Zbiory Marii Skalickiej, 3 Maja, Ustroń Brzegi: wystawa Jadwigi Smykowskiej – drzeworyt sztorcowy i malarstwa Dariusza Gierdala. Otwarta do lipca, czynna codziennie w godz. 11-16.

Wystawy

GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO, Biała Galeria: Wystawa „Plastycy znad Olzy 2007" czynna po-pt w godz. 9-15, do 17. 6.

SALA MÁNESA, MIEJSKI DOM KULTURY, Karwina, tř. Osvobození: do 29. 6. wystawa kukiełek „Od bajki do bajki" teatrzyku Babuni Miladki. Czynna wt, pt: 9-17; so: 10-18.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10: do 21. 10. wystawa „Motocykl duży – mały, każdy w sobie coś ma". Czynna wt-pt: 9-17; so: 9-13; nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW „MUSAION", Hawierzów, Dělnická 14**: do 23. 9. wystawa „Miary i wagi". Czynna wt-pt: 9-12.30, 13-17; so: 9-13; nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pietwałdzie**: stałe ekspozycje „Tradycje górnictwa w Cieszyńskiem" oraz „Czarodziejski świat tramwajów"; do 31. 12. wystawa „Drewniane kościoły w Cieszyńskiem". Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

Ogłoszenia do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
w godz. 8.30-15.30 w redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn;
w godz. 8.00-16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Střelniční 18, Czeski Cieszyn;
w godz. otwarcia w Odd. Literatury Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztacie (przy rynku);
e-mail: *ogloszenia@glosludu.cz*

Głos Ludu

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. ✦ Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komenského 4, Czeski Cieszyn 737 01 ✦ Redaktor naczelny Beata Schönwald, *schonwaldova@glosludu.cz* ✦ Zastępca redaktora naczelnego Jacek Sikora, *sikoraj@glosludu.cz* ✦ Redaktor sportowy *bittmar@glosludu.cz*, 596 612 346 ✦ Redaktorzy terenowi ✦ *chlupova@glosludu.cz* ✦ *kulova@glosludu.cz* ✦ *myszka@glosludu.cz* ✦ *radlowska@glosludu.cz* ✦ *sikorova@glosludu.cz* ✦ Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e-mail: *info@glosludu.cz* ✦ *www.glosludu.cz* ✦ Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty ✦ Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis, s.r.o., Zákaznické Centrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, Brno 659 51 ✦ Zamówienia – tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: *zakaznickecentrum@mediaservis.cz* ✦ Reklamacje – tel.: 800 800 890 ✦ Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. ✦ Druk: Ringier Print, s.r.o., Ostrawa ✦ Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania ✦ Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

TV Polonia

WTOREK 12 CZERWCA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Domisie - Duża burza **9.00** Spacer po Toruni (film dok.) **9.15** Ojczyzna polszczyzna **9.30** Salon kresowy - Sługa wielkości (dok.) **9.45** Co nam w duszy gra - Duety miłosne (widowisko) **10.40** Powstanie Zamojskie (film dok.) **11.15** Folkogranie **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Praca bez granic – Francja (rep.) **13.05** Warto kochać (s.) **13.50** Sportowy tydzień **14.20** Rozmowy na temat... **14.30** Tam gdzie się ludzie nie umawiali (film dok.) **15.25** Co tu jest grane? **15.45** Domisie - Duża burza **16.10** Magazyn Medyczny – Mukowiscydoza **16.25** Zwierzowiec - Agresja **16.40** Spacer po Toruni (film dok.) **17.00** Teleexpress **17.15** Telewizyjne Wiadomości Literackie **17.40** Dzika Polska (dok.) **18.05** Studiuję w Polsce (mag.) **18.35** Polska z bocznej drogi - Akcja kocian (rep.) **18.50** Plebania (s.) **19.15** Dziwne przygody Koziołka Matołka **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Polska racja **21.05** Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (cykl dok.) **21.30** Wybór kobiety (rep.) **22.00** Warto rozmawiać **22.55** Ryż PRL (film dok.) **23.30** Panorama **23.50** Biznes **23.55** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Szmaragdowy smak **0.20** Studiuję w Polsce (mag.) **0.50** Plebania (s.) **1.15** Dziwne przygody Koziołka Matołka **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Polska racja **2.55** Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (cykl dok.) **3.25** Wybór kobiety (rep.) **3.55** Warto rozmawiać **4.45** Ryż PRL (film dok.) **5.15** Telewizyjne Wiadomości Literackie **5.45** Polska z bocznej drogi - Akcja Kocian (rep.).

ŚRODA 13 CZERWCA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Domowe przedszkole; program dla dzieci **9.00** Wierzę, wątpię, szukam **9.25** Zaproszenie **9.45** Fabryka śmiechu **10.35** Świadkowie nieznanych historii **11.05** Żyć z przeszczepem (dok.) **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** Polska racja **13.05** Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (cykl dok.) **13.35** Wybór kobiety (rep.) **14.05** Sprzedawcy używanego rock'n'rolla - 25 lat T. Love **14.50** Ryż PRL (film dok.) **15.20** Łączy nas Polska **15.40** Domowe przedszkole **16.05** Laboratorium XXI wieku (mag.) **16.30** Wierzę, wątpię, szukam **17.00** Teleexpress **17.15** „Cała jesteś w skowronkach" - jubileusz zespołu Skaldowie **17.40** Skarbiec (mag.) **18.05** Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) **18.25** Żyć z przeszczepem (cykl dok.) **18.50** Plebania (s.) **19.15** Kolorowy świat Pacyka **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Wieści Polonijne **21.10** Moda na... polski film w Hollywood (rep.) **21.35** Egzamin z życia (s.) **22.20** Biznes z gwarancją (mag.) **22.45** Polacy **23.30** Panorama **23.50** Biznes **23.55** „Cała jesteś w skowronkach" - jubileusz zespołu Skaldowie **0.15** Skarbiec (mag.) **0.40** Polska z bocznej drogi - Wszystkie zwierzęta pana Władysława **0.50** Plebania (s.) **1.15** Kolorowy świat Pacyka **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Wieści Polonijne **3.00** Moda na... polski film w Hollywood (rep.) **3.25** Egzamin z życia (s.) **4.10** Pamiętaj o mnie **4.30** Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) **4.50** Biznes z gwarancją (mag.) **5.15** Polacy.

CZWARTEK 14 CZERWCA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Budzik – Chomik **9.00** Raj **9.25** Ostoja (s.) **9.50** Zacisze gwiazd - Maria Pakulnis i Krzysztof Zalewski **10.15** „Cała jesteś w skowronkach"- jubileusz zespołu Skaldowie **10.40** Skarbiec (mag.) **11.05** Studiuję w Polsce (mag.) **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Złotopolscy (s.) **12.35** Wieści Polonijne **13.05** Egzamin z życia (s.) **13.50** Biznes z gwarancją (mag.) **14.10** Moda na... polski film w Hollywood (rep.) **14.35** Od przedszkola do Opola - Piotr Rubik **15.05** Polacy **15.45** Budzik – Chomik **16.10** Kwadrans na kawę - Mamo nie tucz mnie **16.30** Raj **17.00** Teleexpress **17.15** SF-Symulator faktu - Fizyka w medycynie **17.40** Opowieści wiatru i morza (mag.) **18.00** Ostoja (s.) **18.25** Polacy na Syberii (cykl dok.) **18.50** Plebania (s.) **19.15** Kasztaniaki - Skarb jaszczurki **19.30** Wiadomości **20.10** Pogoda dla kierowców **20.15** Złotopolscy (s.) **20.40** Z daleka, a z bliska **21.25** Oparte na faktach – Teatr **22.40** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Panorama **23.50** Biznes **23.55** SF-Symulator faktu - Fizyka w medycynie 2 **0.15** Budzimy do życia; felieton **0.25** Rozmowy na temat... **0.35** Polska z bocznej drogi - Akcja Kocian (rep.) **0.50** Plebania (s.) **1.15** Kasztaniaki - Skarb jaszczurki **1.30** Wiadomości **2.00** Złotopolscy (s.) **2.25** Z daleka, a z bliska **3.10** Oparte na faktach - Teatr **4.30** Polacy na Syberii (dok.) **4.55** Orkiestra Św. Mikołaja – folkujemy **5.15** Magazyn Ekspresu Reporterów.

PIĄTEK 15 CZERWCA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Domowe przedszkole **9.00** Karino (s.) **9.25** W Ciechanowcu (rep.) **9.45** Bzik kulturalny (mag.) **10.10** SF-Symulator faktu - Fizyka w medycynie **10.40** Poranek z muzyką - Laureaci Konkursu im. Henryka Wieniawskiego - Anna Maria Staśkiewicz **11.20** Reportaż **11.30** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Film **12.35** Polska na weekend - Rzeka Pilica na weekend **13.05** Hity satelity **13.20** Oparte na faktach - Teatr **14.40** Polska z bocznej drogi - Akcja Kocian (rep.) **14.50** Magazyn Ekspresu Reporterów **15.40** Domowe przedszkole **16.05** Tajemnice lasu (rep.) **16.30** Święta wojna (s.) **17.00** Teleexpress **17.15** Codzienna 2 m 3 (s.) **17.45** Reportaż polonijny **18.10** Bzik kulturalny (mag.) **18.35** Hity satelity **18.50** Plebania (s.) **19.15** Przygody Myszki (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.20** 4. KFPP Opole 2007 **23.50** Łossskot! (mag.) **0.20** Żyć z przeszczepem (dok.) **0.50** Plebania (s.) **1.15** Przygody Myszki (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** 44. KFPP Opole 2007 **3.30** Hity satelity **3.45** 44. KFPP Opole 2007 **5.15** Święta wojna (s.) **5.35** Reportaż poloniny.

SOBOTA 16 CZERWCA

6.00 Plebania (s.) **8.00** Dla niesłyszących - Echa Panoramy **8.35** Święta wojna (s.) **9.00** Mówi się... **9.20** Słoneczna włócznia (s.) **9.45** Polacy na Syberii (dok.) **10.10** Z daleka, a z bliska **10.55** Dziękujemy za Solidarność **11.05** Dwie strony medalu (s.) **11.30** Opowieści wiatru i morza (mag.) **11.50** Nowa Tradycja **12.05** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **12.30** Codzienna 2 m 3 (s.) **13.00** Wiadomości **13.10** Podróż nad morze (film obyczajowy) **14.00** Salon kresoly (dok.) **14.15** Dzika Polska (s. dok.) **14.45** Made in Poland **15.15** Duże dzieci **16.00** Śniadanie na podwieczorek **17.00** Teleexpress **17.15** Nie tylko o... **17.25** Ojczyzna polszczyzna **17.40** Pamiętaj o mnie **18.00** Reportaż polonijny **18.30** M jak miłość (s.) **19.15** Maurycy i Hawranek (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.20** 44. KFPP Opole 2007 **1.05** Nie tylko o... **1.15** Maurycy i Hawranek (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** 44. KFPP Opole 2007.

NIEDZIELA 17 CZERWCA

6.20 Dzika Polska (s. dok.) **6.50** Dziękujemy za Solidarność **7.00** Pamiętaj o mnie **7.20** Śniadanie na podwieczorek **8.15** M jak miłość (s.) **9.00** Słowo na niedzielę **9.05** Ziarno (mag.) **9.30** Miki Mol i Straszne Płaszczydło (s. anim.) **9.55** Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) **10.05** Budzimy do życia **10.20** Niedzielne muzykowanie - Muzyka klasyczna **11.00** Dwie strony medalu (s.) **11.25** Reportaż **11.55** Między ziemią a niebem (mag.) **12.00** Anioł Pański **12.15** Między ziemią a niebem (amg.) **13.00** Transmisja Mszy Świętej - z katedry pw. Wniebowzięcia NMP w Gnieźnie **14.45** Bulionerzy (s.) **15.35** Biografie - Ja, który mam podwójne życie... czyli dylemat Josepha Conrada (cykl dok.) **16.35** Zaproszenie **17.00** Teleexpress **17.15** Rozmowy na temat... **17.25** Rodzina jak z nut **18.15** Budzimy do życia **18.30** M jak miłość **19.15** Noddy (s. anim.) **19.30** Wiadomości **20.05** Mrok (s.) **20.55** Co tu jest grane? **21.15** 44. KFPP Opole 2007 **23.20** Dziękujemy za Solidarność **23.30** Zacisze gwiazd - Jerzy Bończak **24.00** M jak miłość (s.) **0.45** Ziarno (mag.) **1.15** Noddy (s. anim.) **1.30** Wiadomości **2.00** Mrok (s.) **2.50** 44. KFPP Opole 2007 **4.45** Bulionerzy (s.) **5.35** Zaproszenie.

PONIEDZIAŁEK 18 CZERWCA

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Jedyneczka – Dżungla **9.00** My Wy Oni (mag.) **9.25** Pół wieku w galopie (rep.) **9.45** Mój pierwszy raz **10.35** Biografie - Ja, który mam podwójne życie... czyli dylemat Josepha Conrada (cykl dok.) **11.35** Plebania (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Klan (s.) **12.35** My w Finlandii - 90 lat minęło... (rep.) **13.05** M jak miłość (s.) **13.50** Nie tylko o... **14.00** Doktor Murek **15.00** Sopot 2006 na bis – Perfekt **15.45** Jedyneczka – Dżungla **16.10** Między Odrą a Renem **16.30** My Wy Oni (mag.) **17.00** Teleexpress **17.15** Korzenie Kultury - Miasto rubinowych fabrik **17.40** Jest takie miejsce – Pieczarki (cykl dok.) **18.00** Z archiwum IPN (mag.) **18.30** Kościół i świat (mag.) **18.35** Unijnym traktem - Możemy żyć dłużej (rep.) **18.50** Plebania (s.) **19.15** Przypadki zwierzojeża **19.30** Wiadomości **20.10** Klan (s.) **20.35** Kazachstan nie do Poznani (rep.) **21.05** Sportowy tydzień **21.40** Warto kochać (s.) **22.30** Powstanie Zamojskie (film dok.) **23.30** Panorama **23.50** Biznes **23.55** Jest takie miejsce – Pieczarki (cykl. dok.) **0.10** Z archiwum IPN (mag.) **0.40** Unijnym traktem - Możemy żyć dłużej (rep.) **0.50** Plebania (s.) **1.15** Przypadki zwierzojeża **1.30** Wiadomości **2.00** Klan (s.) **2.25** Kazachstan nie do Poznani (rep.) **2.55** Sportowy tydzień **3.25** Warto kochać (s.) **4.10** Nie tylko o... **4.20** Powstanie Zamojskie (film dok.) **5.15** Zacisze gwiazd - Jerzy Bończak **5.40** Salon kresowy - Przez osiem wieków (fim dok.).

Wydarzenia Sportowe

PIŁKARSKI WEEKEND: KARWINIACY PRZEGRALI Z WICELIDEREM

Olbrachcice trzecim spadkowiczem

MSLF

● **MUTĚNICE – MFK KARWINA 3:2 (2:2). Bramki: 30. i 88. Skřipec, 45. Zemánek – 8. Bystroň, 14. Juroszek. Sędziował Bednář. W. 220.** Karwiniacy prowadzili 2:0, by w końcu przegrać 2:3. – *Już dawno w tak głupi sposób nie straciliśmy dobrze rozegranego meczu* – powiedział „GL" trener Karwiny **Petr Mašlej**, który w 20. minucie trafił na 3:0, ale sędzia dopatrzył się spalonego. Gospodarze stopniowo wyrównali grę, by w 45. minucie po stałym fragmencie gry zasługą Zemánka doprowadzić do stanu 2:2. Druga połowa przebiegała pod dyktando Karwiny, wystarczył ale jeden kontratak do otwartej defensywy i po strzale Skřipeca to gospodarze radowali się ze zdobytych trzech punktów. **KARWINA**: Gradek – Valový (80. Sourada), Gill, Ondráček, Bystroň – Reichl, Vávra, Mašlej, Holý – Opic, Juroszek (88. Urban).

Lokaty: 1. Fulnek 65, 2. Mutěnice 56, 3. Slowacko B 49,... 8. Karwina 39 pkt. **JUTRO**: Karwina – Brno B (16.30).

DYWIZJA E

● **BYSTRZYCA p. H. – OLBRACHCICE 2;0 (0:0). Bramki: 51. Navrátil, 90. Matějka. W. 150.** Przegrana Banika w Bystrzycy pod Hostynem oznacza, że klub z Olbrachcic po długich latach spędzonych w dywizji spada do 5. ligi. Przyczyną porażki podopiecznych trenera Zdeňka Menouška była nieudolność strzelecka. Tylko w I połowie goście zmarnowali siedem czystych okazji. We znaki dał się brak snajpera Goja, poniektórych zaś piłkarzy (Čubok, Čoček) sparaliżowała ranga meczu. W 52. min. niepilnowany Navrátil trafił na 1:0, w 93. min. Matějka poprawił na 2:0 (wtedy goście grali już va banque). **OLBRACHCICE:** Hekera – Sikora, Aniol, Neuman, Čoček – Čubok (60. Szmek), Smékal, Wojtyna (70. Kulhánek), Dorozlo – Novák (80. Matykiewicz), Šurin.

● **KRAWARZE – L. PIOTROWICE 3:1 (1:0). Bramki: 40. Žáček, 49. i 58. Staněk – 90. Bělunek. CZK: 74. Wojnarovský (P). Sędziował Nedbal. W. 430.** Dwa strzały w światło bramki i jeden gol, oto bilans piłkarzy Piotrowic. W rozegranym na dużym luzie spotkaniu gospodarze lepiej ustawili swoje celowniki. Gol Bělunka na 3:1 był praktycznie „wypadkiem przy pracy". Piotrowicki obrońca trafił jednak ślicznie, zaskakując golkipera z 35 m. **PIOTROWICE:** Polášek – Krul, Madari, Wojnarovský, Bělunek – Janovský, Vančo, Brzóska (53. Sehnal), Hojdysz (46. Wrubel) – Minarík, Kumpán.

● **IRP CZ. CIESZYN – KROMIERZYŻ 0:2 (0:1). Bramki: 45. Máša, 82. Světlík. W. 120.** Nie można tego meczu nazwać hitem kolejki na Zaolziu, albowiem obie drużyny grały już o przysłowiową pietruszkę. Lider tabeli zaprezentował się nad Olzą w mocno osłabionym składzie, bez problemów jednak sięgnął po 22. zwycięstwo w sezonie. W 45. min. ostry strzał Mášy o mało co nie złamał ręki bramkarzowi Mrozkowi (0:1), na 0:2 ustalił wynik spotkania Světlík po błędzie Gebela. **CZ. CIESZYN:** Mrozek – Sostřonek, Kocur, Grygar, Blažek – Zima, Mendrok, Cabák, Gebel – Klar, Fizek.

● **KS DZIEĆMOROWICE – OTROKOWICE 2:2 (1:2). Bramki: 40. Kozubík, 90. Koubek – 34. Mařák, 42. Jordánek. Sędziował Dudek. W. 150.** Elektrycy utrzymali drugą pozycję w tabeli, ale prezentowaną grą po raz kolejny nie zachwycili. Od wicelidera kibice oczekują trochę więcej. Dobry mecz zaliczyła dwójka Kozubík-Koubek, pozostali piłkarze beznamiętnie snuli się po boisku. **DZIEĆMOROWICE:** Jež (46. Jaček) – F. Kadlčák, Prokop, Adam, Kozubík – Dutka (62. Valouch), Šrámek, Pliska, Ligocki – Koubek, Z. Kadlčák.

Lokaty: 1. Kromierzyż 70, 2. Dziećmorowice 52, 3. Hulin 50,... 11. Orłowa 37, 12. M. Albrechtice 32, 13. Frensztat 32, 14. B. Olbrachcice 31, 15. Cz. Cieszyn 25, 16. L. Piotrowice 20 pkt.

JANUSZ BITTMAR

DRAMAT NA TORZE W MONTREALU

Kubica oszukał śmierć

Groźnemu wypadkowi uległ w niedzielę na torze w Montrealu polski kierowca Formuły 1 **Robert Kubica**. Jego BMW Sauber uderzył o murek, obrócił się i wylądował po przeciwnej barierze toru. Kubica cudem wyszedł z tego przerażającego wypadku bez poważniejszych obrażeń. Polak przeszedł wczoraj dokładne badania neurologiczne, już wcześniej nie stwierdzono u niego żadnych złamań.

– *U Roberta stwierdzono lekkie wstrząśnienie mózgu, narzeka także na ból prawej kostki, która prawdopodobnie jest zwichnięta* – powiedział **Marcin Czachorski**, który w Polsce pełni rolę jego rzecznika prasowego. Podkreślił jednak, że zbyt wcześnie jest jeszcze na to, by rozważać, czy Kubica będzie w stanie wystartować w wyścigu o Grand Prix USA, który w najbliższą niedzielę odbędzie się na torze w Indianapolis. Na 27. okrążeniu Grand Prix Kanady Kubica stracił panowanie nad bolidem, prawdopodobnie w wyniku zetknięcia przedniego nosa z tylnym kołem Toyoty prowadzonej przez Włocha Jarno Trulliego.

Z przerażeniem całe zajście obserwował m.in. były znakomity zawodnik F1 **Niki Lauda**. – *Kilka lat temu to byłoby niemożliwe, przeżyć taki wypadek. Teraz dzięki szeregu zabezpieczeń jak się okazuje bezpieczeństwo kierowcy jest większe. Wypadek Kubicy był straszny. Dzięki Bogu nic się nie stało. W moich czasach już po zderzenia z murem wypadek miał śmiertelne skutki* – podkreślił Lauda.

Fot. (I)

Robert Kubica cudem uniknął śmierci.

Futbol w niższych klasach: »Indianie« grają kibicom na nerwach

MISTRZOSTWA WOJEWODZTWA

● **MFK HAWIERZÓW – FRYDLANT n. O. 3:3 (3:2). Bramki: 14. Punčochář, 30. Kroužek, 45. Košťál – 20. Žák, 25. Ďurfina, 80. Somr. Sędziował Brezovský. W. 400.** Hawierzowianie trochę skomplikowali sobie sprawę i żeby utrzymać drugą lokatę w tabeli (na 99% premiowaną awansem do dywizji), muszą w sobotę pokonać Krnow. W pojedynku z Frydlantem z letargu ocknęli się hawierzowscy strzelcy, zasnęła jednak defensywa, a w 80. minucie także bramkarz Chlebek – strzał Somra z 30 m był z pewnością do obrony. **HAWIERZÓW:** Chlebek – Dedek, R. Bielan, Jílek, Košťál – Schimke (80. Kozel), Miczka, Lakatos, Kisel – Punčochář, Kroužek.

● **FK BOGUMIN – PETRZKOWICE 3:0 (2:0). Bramki: 16. Ciesarik, 40. Motloch, 46. Kukuliač. Sędziował Machovský. W. 320.** Nagrodzone gromkim „Sto lat" 60. urodziny masażysty bogumińskiego klubu Milana Poštulki były przedsmakiem idylli, jaka zagościła podczas samego meczu. Boguminiacy w łatwy sposób wyszli na dwubramkowe prowadzenie, zwłaszcza gol Radka Motlocha na 2:0 (piłkarz wykiwał całą defensywę, w tym bramkarza) musiał zadowolić najwybredniejszego kibica. Świeżo po przerwie wprowadzony na boisko Kukuliač podwyższył na 3:0 i było po meczu. **BOGUMIN:** Maslák – Tvrdý, Bajnar, Prokš, Nazarenko – Kubinski, Motloch (65. Bartek), Ciesarik, Kempný – Sittek (83. Gábor), Neuwirth (45. Kukuliač).

Lokaty: 1. Bohuslawice 59, 2. Hawierzów 51, 3. Haj 50,... 7. Bogumin 39 pkt.

I A KLASA – GR. B

Bystrzyca – Lutynia D. 3:0 (Škarka, Pavlus, Faruga), Wędrynia – Bogumin B 7:0 (Mitrenga 2, Němčík, Broda, Chwastek, Šinal, Guzik), St. Miasto – Mosty 3:1 (Roman, I. Valas, Ručka – I. Lysek), Libhošť – Stonawa 2:2 (Tomsník – Frait 2). **Lokaty:** 1. Liskowiec 59, 2. Bystrzyca 51, Lutynia D. 47,... 6. Stonawa 39, 8. Wędrynia 36, 12. M... 19, 14. Bogumin B 1 pkt.

I B KLASA – GR. C

Oldrzychowice – Sedliszcze 5:0 (Dytko 2, Hu... Pinkas, L. Stoszek), Orłowa B – Wierzniowice 2:2 (D... 2 – Čerešňa, Šnobel), Sucha G. – Sj Rychwałd 4:1 (K... ta 2, Varga, Plachta – samob.), G. Błędowice – Żukó... 1:0 (Nogol), Niebory – Datynie D. 1:2 (Cieslar – Szcz... ski, Dolák), Gródek – Jabłonków 5:2 (T. Kantor 3, St... Sztefka – Kluz, Cieślar), Śmiłowice – Nydek 7:0 (St... 3, J. Topiarz 2, Máj, Gurecký). **Lokaty:** 1. Śmiłowice 6... Jabłonków 51, 3. Nydek 48 pkt.

MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO

I. Piotrowice – B. Rychwałd 5:2 (Bogocz 2, Pala, Ra... ki, Chlopčík – Serafin, Krečmer), Cierlicko – Hawierzó... 0:3 (Šimčík 2, Směták), Dąbrowa – TJ Pietwałd 1:4 (K... – Szkutek, Chromík, Volný, Budina), Sj Pietwałd – L. ... 3:0 (Kostka, Poloch, Juchelka), D. Domasławice – V. B... min 7:1 (Hladík 3, Sobocik 2, V. Augusta 2 – Rigo), Zabłocie – Sn Orłowa 5:2 (Rác 2, Jasaň, Koch, Nadhajský – Al... iner, Kopel mł.). **Lokaty:** 1. Sj Pietwałd 51, 2. Zabłocie 5... 3. I. Piotrowice 43 pkt.

MISTRZOSTWA POWIATU F-M

Starzicz – Piosek 5:1, Bukowiec – Rzepiszcze 1:1, Gnojnik – Noszowice 2:0. **Lokaty:** 1. Gnojnik 52, 2. St... rzicz 52, 3. Hukwaldy 49,... 10. Piosek 24, 13. Bukowiec 22 pkt.

ROZGRYWKI POWIATU F-M

Milików – Śmiłowice B 4:1, Bystrzyca B – Kozłowice B 2:2. **Lokaty:** 1. Milików 42,... 10. Bystrzyca B 15 pkt. (B)